Навчально-методичний центр
цивільного захисту та безпеки життєдіяльності
Харківської області

Харків - 2015

Автор-упорядник:
Рачков С.М., завідувач обласного методичного кабінету НМЦ ЦЗ та БЖД Харківської області;

Рекомендовано педагогічною радою НМЦ ЦЗ та БЖД Харківської області
Протокол № 3 від 18 червня 2015 року

Рекомендовано Департаментом науки і освіти
Харківської обласної державної адміністрації
Лист № 03-31/2860 від 21 липня 2015 року

Методичні рекомендації містять матеріал, який допоможе викладачам, майстрам виробничого навчання курсів Навчально-методичних центрів цивільного захисту та безпеки життєдіяльності, керівникам навчальних закладів організовувати навчання фахівців сфери цивільного захисту, освітнього процесу не лише теоретичної, а й практичної спрямованості, щодо проведення протипожежних тренувань, безпечної та швидкої евакуації людей з будівель та гасіння умовної пожежі.

РАЧКОВ С.М.,
МЕТОДИКА ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ПРОВЕДЕННЯ В ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ, ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНИХ ТА ДОШКІЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ ПРОТИПОЖЕЖНИХ ТРЕНУВАНЬ ЯК ЧАСТИНИ ОБ'ЄКТОВОГО ТРЕНУВАННЯ ТА ЯК САМОСТІЙНИЙ ЗАХІД:
Методичні рекомендації / - Х., 2015.

Зміст

Передмова ……..…….…….…… 4
Розділ І. Рекомендації щодо організації та проведення протипожежних тренувань ……... 5
Розділ ІІ. Вимоги щодо розробки документів з організації та проведення протипожежних тренувань ..…….…….…….…… 14
Документи щодо підготовки та проведення протипожежного тренування (як окремий захід) ……..……... 37
Розділ ІІІ. Вимоги до планів евакуації ……...…….. 56
Розділ ІV. Пожежна безпека в навчальних закладах ...…….…… 59
Список використаної літератури …….……..…..……..…… 62

Додатки ……..……..…… 63

ПЕРЕДМОВА

Як свідчить аналіз надзвичайних ситуацій за останні 5–8 років, значна кількість різноманітних надзвичайних ситуацій виникає на об’єктовому рівні. До нього належать загальноосвітні, професійно-технічні та дошкільні заклади освіти.

Більшість пожеж в Україні (50-60%) виникає внаслідок необережного поводження з вогнем, безпосередньо з вини людини.

Загальні вимоги з пожежної безпеки, щодо навчання правилам пожежної безпеки та проведення практичних тренувань з відпрацюванням дій у разі пожежі встановлюється наказом Міністерства внутрішніх справ України від 30.12.2014 № 1417 «Про затвердження Правил пожежної безпеки в Україні»,

зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 05 березня 2015 р. за № 252/26697.

Так, пункт 5 Правил пожежної безпеки в Україні визначає що «.. **не рідше одного разу на півроку** мають проводитися **практичні тренування** всіх задіяних працівників».

Всі працівники загальноосвітніх, професійно-технічних та дошкільних закладів освіти, повинні бути навчені діям, чітко знати свої обов'язки та неухильно їх виконувати. Це також стосується адміністрації закладу освіти яка в екстремальній обстановці не може приймати помилкові рішення або віддавати необґрунтовані розпорядження.

До того ж навчання персоналу та проведення практичних тренувань щодо безпечної та швидкої евакуації людей з будівель та гасіння умовної пожежі не потребує від керівників великих фінансових затрат та зупинення навчально-виховного процесу. Підготовка тренування вимагає від керівників лише одного - це виявити бажання організувати та провести тренування, навчити людей, як діяти у надзвичайній ситуації при пожежі.

Від ефективності розроблення та впровадження в життя заходів із запобігання та ліквідації надзвичайної ситуації в разі її виникнення залежатиме життя та здоров'я персоналу, дітей дошкільного віку та учнів, і розміри заподіяної шкоди.

У методичних рекомендаціях, що пропонуються, наведено основні принципи алгоритму підготовки та проведення протипожежних тренувань у навчальних закладах, коли протипожежні тренування проводяться під час комплексних об'єктових тренувань з питань цивільного захисту та як самостійний захід.

У методичних рекомендаціях зібрані та узагальнені вимоги основних положень нормативно-правових документів чинного законодавства щодо підготовки населення та об'єктових сил цивільного захисту у сфері забезпечення пожежної безпеки на території України.

Розділ І. Рекомендації щодо організації та проведення протипожежних тренувань.

Згідно з чинним законодавством, навчання працюючого населення за місцем роботи, а також дітей дошкільного віку, учнів та студентів за місцем навчання діям у НС є обов'язковим і здійснюється в робочий час за рахунок коштів роботодавця за програмами підготовки населення діям у НС, а також під час проведення спеціальних об'єктових навчань і тренувань з питань ЦЗ.

Протипожежні тренування (практичні тренування персоналу у діях на випадок пожежі) проводяться на всіх підприємствах, в установах, організаціях незалежно від чисельності працюючих.

Кожен працівник протягом року має взяти участь у протипожежному

тренуванні, темою якого є порушення з причини пожежі режиму роботи об’єкта в цілому, а також у протипожежному тренуванні по структурних підрозділах підприємства, установи, організації.

Протипожежні тренування можуть проводитися за участю пожежно-рятувальних підрозділів, що обслуговують відповідне підприємство, установу, організацію.

Керівництво організацією та проведенням протипожежних тренувань покладається на керівників спеціалізованих протипожежних служб (відповідальних за пожежну безпеку) або керівників підприємств, установ, організацій та їх структурних підрозділів.

Для імітування умовної пожежі, оголошення ввідних для персоналу, вжиття заходів щодо попередження помилкових дій будь-якого учасника тренування, які можуть призвести до нещасного випадку, аварії, пошкодження обладнання або порушення технологічного процесу, керівником тренування можуть призначатися посередники, чисельність яких визначається з урахуванням особливостей підприємства, установи, організації та кількості їх працівників.

Плани проведення протипожежних тренувань складаються їх керівниками і затверджуються керівником підприємства, установи, організації.

Плани проведення тренувань передбачають:

організаційні заходи - тему, навчальні цілі, час і місце тренування, склад учасників, призначення посередників, визначення засобів зв’язку;

підготовчі заходи - установку імітації, засобів і знаків (прапорців, плакатів, пояснювальних написів), інструктаж і розстановку посередників, підготовку наявних засобів пожежогасіння;

оперативні дії - оголошення умовної пожежі, введення в роботу імітаційних засобів, дії персоналу під час умовної пожежі та контроль за діями посередників керівником тренування.

Протипожежне тренування під час комплексного об’єктового тренування та як самостійний захід

Згідно Наказу МВС від 11.09.2014 р. № 934 «Про затвердження Порядку організації та проведення спеціальних об’єктових навчань і тренувань з питань цивільного захисту» в навчальних закладах під час комплексних об’єктових тренувань з питань цивільного захисту проводяться протипожежні тренування, темою яких є порушення з причини пожежі режиму роботи об’єкта вцілому.

Протипожежні тренування як захід з ЦЗ проводяться 2 рази на рік.

Перший раз – інтегрується в комплексне об’єктове тренування як День цивільного захисту (ввідна «Пожежа»), що відображається в документах, які створюються до комплексного об’єктового тренування. (Стор. 14)

Другий раз – протипожежне тренування як самостійний захід, а саме: тренування з евакуації людей з елементами пожежогасіння. (Стор. 37)

Протипожежні тренування та комплексні об’єктові тренування – це спрощені за організацією та скорочені за часом і обсягом навчальні заходи (імітовані НС), які спрямовані на вирішення завдань запобігання, мінімізації або ліквідації наслідків НС в загальноосвітньому навчальному закладі в умовах, максимально наближених до реальних.

Тренування в закладі освіти, і протипожежні зокрема, проводяться з метою практичного відпрацювання, закріплення та перевірки умінь та навичок виконання працівниками школи дій щодо запобігання можливих НС та дій у разі виникнення НС.

Насамперед, це:

- дії за сигналами оповіщення (ввідна «Пожежа» серед інших);
- користування засобами пожежогасіння;
- користування засобами індивідуального захисту;
- визначення способів рятування людей;
- надання першої допомоги потерпілим;
- порядок евакуації людей і матеріальних цінностей;
- взаємодія з аварійно-рятувальними підрозділами та медичними працівниками.

Протипожежним тренуванням за таблицею Орієнтовного розподілу навчального часу за розділами програми та формами навчання, практична складова, відводиться 2 години. (Наказ ДСНС України від 06.06.2014 № 310 (у редакції наказу ДСНС України 08.08.2014 № 458)

Організація підготовки і проведення тренувань

Відповідно до ст. 130 Кодексу цивільного захисту України суб'єктом господарювання розробляється **План реагування на надзвичайні ситуації (НС)**. На суб'єктах господарювання з чисельністю працюючого персоналу 50 осіб і менше розробляється та затверджується **інструкція** щодо дій персоналу суб'єкта господарювання у разі загрози або виникнення надзвичайних ситуацій. Практичні дії з відпрацювання положень Плану реагування (інструкції) на НС є основною формою контролю підготовленості персоналу до гасіння пожеж і дій при надзвичайних ситуаціях.

Графіки проведення спеціальних об’єктових навчань і тренувань з питань цивільного захисту (для навчальних закладів це **комплексні об’єктові тренування** та **протипожежні тренування**) щороку затверджуються керівниками підприємств, установ, організацій після попереднього погодження

з виконавчими органами міських (районних у місті) рад, районними (міськими) державними адміністраціями та територіальними органами ДСНС України.

Комплексне об’єктове тренування.з учасниками навчально-виховного процесу щодо надзвичайних ситуацій та дій при виникненні пожеж у дошкільних, загальноосвітніх та професійно-технічних навчальних закладах проводяться як **Тиждень безпеки дитини** та **День цивільного захисту** щороку тривалістю **до 8 годин**.

Підготовка та проведення такого тренування здійснюються особисто керівником навчального закладу на підставі виданого ним наказу. До участі у тренуванні залучаються усі працівники навчального закладу. Залучення студентів, учнів та дітей до відпрацювання навчальних питань, які потребують їх участі (заповнення захисної споруди, евакуація тощо), проводиться у найбільш зручний для навчального закладу час.

Для підготовки тренування та контролю за діями тих, хто навчається, призначається штаб керівництва тренуванням.

Начальником штабу керівництва тренуванням розробляється план проведення тренування.

В навчальних закладах протипожежні тренування, темою яких є порушення з причини пожежі режиму роботи об’єкта в цілому, проводяться під час об’єктових тренувань з питань цивільного захисту.

На об’єктах з масовим перебуванням людей такі тренування проводяться як тренування з евакуації людей з елементами пожежогасіння.

Під час протипожежного тренування, згідно ввідної «Пожежа» повинні відпрацьовуватися навички персоналу з наступних питань:

- гасіння пожежі на початковому етапі із застосуванням первинних засобів пожежогасіння;
- надання першої невідкладної медичної допомоги потерпілим;
- проведення евакуації при пожежі;
- взаємодія з пожежно-рятувальними підрозділами та підрозділами екстреної медичної допомоги.

Тренування з евакуації здійснюється під час протипожежного тренування та не потребує складання окремого плану.

Керівництво організацією та проведенням протипожежних тренувань покладається на керівників спеціалізованих протипожежних служб (відповідальних за пожежну безпеку) або керівників навчальних закладів.

Протипожежні тренування, в яких бере участь персонал об'єкта і підрозділу ДСНС (далі - спільні), дозволяють відпрацювати взаємодію і взаєморозуміння персоналу об'єкта і підрозділу ДСНС. Керівником спільного протипожежного тренування призначається керівна особа пожежної охорони.

Для імітування **умовної пожежі**, оголошення ввідних для персоналу, вжиття заходів щодо попередження помилкових дій будь-якого учасника тренування, які можуть призвести до нещасного випадку, аварії, пошкодження обладнання або порушення технологічного процесу, керівником тренування можуть призначатися посередники, чисельність яких визначається з урахуванням особливостей навчального закладу та кількості його працівників та учасників навчально-виховного процесу.

Навчально-методичними центрами цивільного захисту та безпеки

життєдіяльності забезпечується методичний супровід підприємств, установ, організацій, що проводять спеціальні об’єктові навчання і тренування з питань цивільного захисту.

Контролюючі особи зобов'язані:

- ознайомитися з планом та програмою протипожежного тренування і очікуваними діями учасників тренування;
- відповідно до порядку, передбаченого керівником протипожежного тренування, імітувати умовну пожежу, вчасно і належним чином поставити перед учасниками тренування відповідні завдання;
- у разі необхідності вжити заходів із запобігання помилковим діям кожного учасника протипожежного тренування, що можуть призвести до нещасного випадку, аварії, пошкодження обладнання;
- робити необхідні записи щодо дій персоналу на протипожежному тренуванні для підбиття підсумків тренування.

Ефективність проведення тренування багато в чому залежить від дій посередників і самого персоналу. Посередники можуть призначатися з числа майстрів виробничого навчання Навчально-методичного центру цивільного захисту та безпеки життєдіяльності, а при спільному тренуванні - додатково з особового складу підрозділу ДСНС. Кількість посередників визначає керівник тренування.

При підготовці посередників керівник тренування повинен:

- ознайомити їх з тактичним задумом тренування і можливими варіантами його проведення;
- організувати вивчення об'єкта, де проводитиметься тренування, розподілити їх за ділянками роботи;
- ознайомити з обов'язками посередників;
- дати вказівки про порядок застосування засобів імітації на умовній пожежі;
- звернути увагу на необхідність дотримання безпеки праці під час тренування.

Посередник зобов'язаний:

- ознайомитися із задумом і рішенням, прийняття якого очікується від осіб, що навчаються в залежності від ситуації;
- відповідно до порядку, перед баченого керівником тренування, імітувати обстановку умовної пожежі, вчасно і в обумовленому місці оголосити ввідні для персоналу;
- у необхідних випадках негайно вживати заходів щодо запобігання помилковим діям будь-якого учасника тренування, які можуть призвести до нещасного випадку, аварії, ушкодження устаткування або порушення технологічного процесу;
- вести необхідні записи про дії персоналу на тренуванні й про виконання ввідних.

Посередники не повинні допускати таких уточнень, які можуть призвести до розкриття тактичного задуму керівника тренування. За наявності засобів, що

імітують обстановку умовної пожежі, посередники можуть не ставити ввідні, а вимагати у осіб, що тренуються, практичних дій за ситуацією, яка склалася.

Будь-який учасник тренування може уточнювати у посередника дані про обстановку на території умовної пожежі.

При підготовці персоналу керівник тренування повинен довести:

- інформацію щодо об'ємно-планувальних рішень об'єкта;

- стану систем протипожежного захисту, у тому числі, оповіщення і управління евакуацією людей при пожежі;

- задум тренування;

- порядок дій при виникненні та розвитку пожежі, порядок дій із самостійного гасіння пожежі, надання першої невідкладної медичної допомоги потерпілим та ін.

Доцільно, щоб підчас проведення протипожежного тренування персонал мав такі розпізнавальні знаки:

- *контролюючі* - синю розпізнавальну пов'язку на правому рукаві;

- *керівник гасіння пожежі* - червону розпізнавальну пов'язку на правому рукаві з нанесенням відповідного розпізнавального знака;

- *персонал, що бере участь у тренуванні* - білу пов'язку на правому рукаві.

Ситуацію умовної пожежі під час проведення протипожежних тренувань можна імітувати такими засобами:

- осередок пожежі - червоними прапорцями;

- зону задимлення - синіми прапорцями;

- зону токсичних газів та виділення шкідливих парів - жовтими прапорцями.

Імітація пожежі на тренуваннях має бути наочною і змінюватися контролюючими під час проведення тренування на окремих ділянках відповідно до тактичного задуму керівника тренування. Як засоби імітації пожежі також допускається використання димових шашок, ліхтарів та інших засобів, що створюють необхідну ситуацію.

Для отримання практичних навичок на протипожежних тренуваннях рекомендується застосовувати первинні засоби пожежогасіння. Слід проводити гасіння горючих матеріалів у спеціальних деках або інших негорючих пристосуваннях площею від 1 до 2 м^2. Установка дек або інших пристроїв для гасіння має бути не ближче 5 м від матеріалів, що згоряють, конструкцій, устаткування і будівель.

Забороняється використовувати для імітації засоби, що можуть викликати пожежу, аварію або пошкодження приміщень та обладнання, а також заподіяти ушкодження учасникам тренування.

З персоналом, або з окремими працівниками, які отримали незадовільні оцінки при плановому протипожежному тренуванні, а також зі знову прийнятими на роботу, допускається проводити індивідуальні протипожежні тренування, які можуть бути на робочому місці і проходити у формі пояснення і умовного показу дій горіння, а також користування засобами пожежогасіння.

Плани конкретних протипожежних тренувань складаються на підставі затвердженої тематики та затверджуються керівниками суб'єктів господарювання з урахуванням:

- аналізу пожеж, що виникли на суб'єктах господарювання відповідної

відомчої приналежності;

- пожежної небезпеки навчального (лікувального) процесу;

- особливостей планування суб'єктів господарювання, а також особливих вимог безпеки праці, що діють на цих суб'єктах господарювання;

- межі вогнестійкості будівельних конструкцій, конструктивних особливостей дахового покриття та наявності горючих матеріалів;

- введення у роботу нового обладнання, будинків і споруд, експериментальних установок тощо.

У календарному плані визначається тема тренування, його цілі, склад учасників і план підготовки і проведення. У ньому також визначаються етапи підготовки і проведення тренування, завдання штабу, персоналу, посередникам і учасникам з вказівкою місць проведення, часу і відповідальних виконавців. Порядок (етапи) проведення тренування можуть бути визначені як календарним планом, так і окремим документом, затвердженим керівником тренування.

Доцільно, щоб план протипожежного тренування враховував дії учасників протипожежного тренування на весь період їх проведення і передбачав:

- організаційні заходи: час і місце тренування, склад учасників та керівників (включаючи КГП від об'єкта та представників ДСНС), призначення контролюючих, визначення засобів зв'язку, підготовку тренажерів тощо;

- підготовчі заходи: встановлення засобів і знаків імітації (прапорців, плакатів, пояснювальних написів тощо), інструктаж і розставлення контролюючих, підготовка до роботи засобів пожежогасіння і тренажерів;

- оперативні дії: оголошення про виникнення умовної пожежі, введення в роботу засобів імітації, дії учасників протипожежного тренування за оперативним планом пожежогасіння, контроль за ходом протипожежного тренування контролюючими та керівником такого тренування, вмикання або імітація роботи автоматичних установок пожежогасіння і операцій на тренажерах, взаємодія учасників протипожежного тренування з ліквідації умовної пожежі;

- взаємодія з ДСНС: їх виклик та зустріч, інструктаж, надання дозволу на гасіння пожежі, надання практичної допомоги в прокладанні рукавних ліній і необхідному заземленні протипожежної техніки, інформація про дії персоналу об'єкта, участь у роботі штабу на пожежі тощо;

- забезпечення порядку: оповіщення персоналу, що не бере участь у протипожежному тренуванні, встановлення необхідних перегородок і розстановка контролюючих з метою запобігання проникненню сторонніх осіб на період протипожежного тренування в зону умовної пожежі.

Аналіз результатів протипожежного тренування і підбиття підсумків

Розбір протипожежного тренування проводиться для оцінки правильності дій при евакуації людей і ліквідації пожежі, передбачених темою тренування, а також для формування заходів, які сприяють зниженню пожежної небезпеки об'єкта та підвищенню рівня безпеки обслуговуючого персоналу.

Розбір протипожежного тренування повинен робитися керівником тренування із залученням посередників відразу ж після закінчення тренування.

На розборі тренування має бути присутнім увесь персонал, що брав у ньому участь.

Розбір тренування повинен проводитися у такій послідовності:

- керівник повідомляє мету, завдання і план проведеного протипожежного тренування;

- представник об'єкта (при спільному тренуванні) повідомляє про дії обслуговуючого персоналу об'єкта до і після прибуття підрозділів ДСНС;

- керівник гасіння пожежі доповідає керівникові тренування про ситуацію, що склалася на тренуванні, і прийняті ним рішення з ліквідації пожежі, а також із запобігання розвитку аварії, відзначає правильні дії персоналу і недоліки;

- дії КГП уточнює посередник (якщо такий передбачався програмою), який дає оцінку його діям;

- посередники інших ділянок тренування (якщо такі за планом передбачалися) доповідають про дії персоналу і дають свою оцінку з аналізом помилок учасників тренування;

- керівник тренування з евакуації в ході розбору може вимагати пояснення від будь-якої особи, що бере участь у тренуванні.

При розборі протипожежного тренування відносно дій кожного учасника доцільно обговорити наступні моменти: знання плану евакуації; розуміння поставлених завдань і суті процесу, що відбувався; правильність дій при евакуації й ліквідації умовної пожежі; характер допущених помилок і причини їх здійснення; знання посадових інструкцій, знання місць розташування засобів управління устаткуванням; знання апаратури, арматури, захисних засобів з техніки безпеки; первинних і стаціонарних засобів пожежогасіння, їх місцезнаходження і порядку їх застосування; уміння надавати першу допомогу постраждалим від нещасних випадків і пожеж.

На закінчення розбору керівник протипожежного тренування підбиває підсумки і дає оцінку проведеному тренуванню, а також індивідуальну оцінку усім її учасникам, яка заноситься до журналів обліку підготовки тих, хто навчається, за програмою загальної підготовки та обліку підготовки спеціалізованих служб і формувань цивільного захисту.

Якщо при проведенні тренування поставлена мета не була досягнута або керівники підрозділів не забезпечили рішення поставлених завдань, то тренування за цією темою доцільно повторити не пізніше, ніж через місяць.

Результати протипожежних тренувань заносяться до спеціального журналу обліку протипожежних тренувань.

За результатами проведених протипожежних тренувань не пізніше 10 днів з часу їх закінчення складається **ЗВІТ** (додаток 3, наказ МВС №934), що підписується керівником підприємства, установи, організації, вищого навчального закладу, який подається до місцевого органу виконавчої влади (органу місцевого самоврядування) та територіального органу ДСНС України.

За підсумками протипожежного тренування видається наказ про стан готовності підприємства, установи, організації до вирішення завдань з питань пожежної безпеки.

Запропоновані методичні рекомендації з підготовки і проведення тренувань не є узагальнено-приблизними та не повинні використовуватися, як шаблон. Керівництво суб'єктів господарювання зобов'язане зважати на

специфіку об'єкта, включати додаткові заходи або виключати такі, без яких, на його думку, не знизиться готовність персоналу вирішувати завдання при виникненні пожежі.

Аналіз результатів попередніх тренувань може виявити необхідність у тих або інших змінах програми або тривалості тренувань.

Розділ ІІ. Вимоги щодо розробки документів з організації та проведення протипожежних тренувань

Організація тренування полягає в розробці необхідного комплекту документів та підготовці навчальних місць.

Так, пункт 5 наказу МВС України від 30.12.2014 № 1417 «Про затвердження Правил пожежної безпеки в Україні» вимагає від керівників об'єктів розроблення та затвердження інструкції, що визначає дії персоналу щодо забезпечення безпечної та швидкої евакуації людей, за якою не рідше одного разу на півроку мають проводитися практичні тренування всіх задіяних працівників. При цьому, наказ не визначає, які саме необхідно відпрацювати документи для якісного і безпечного проведення тренування.

Тому, для підготовки і проведення тренування слід дотримуватися вимог Національного стандарту України безпека у надзвичайних ситуаціях «Навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях» (ДСТУ 5058:2008).

Отже, з урахуванням вимог пп.4.5.1 п.4.5 (Планування та облік навчання населення діям у НС) ДСТУ 5058:2008, перелік документів, який відпрацьовується для підготовки і проведення тренування буде наступним:

Для загальноосвітніх навчальних закладів, ПТНЗ та дошкільних навчальних закладів:

1. Наказ «Про підготовку та проведення «Дня цивільного захисту» (Тижня безпеки дитини), комплексного об'єктового тренування та протипожежного тренування».
2. План підготовки та проведення «Дня цивільного захисту» (Тижня безпеки дитини), комплексного об'єктового тренування та протипожежного тренування.
3. Графік проведення «Дня цивільного захисту» (Тижня безпеки дитини), комплексного об'єктового тренування та протипожежного тренування.
4. План проведення комплексного об'єктового тренування та протипожежного тренування під час проведення «Дня цивільного захисту» (Тижня безпеки дитини), в ЗОШ, ПТНЗ (ДНЗ) №___ _____ району м.Харкова.
5. Наказ «Про підсумки проведення «Дня цивільного захисту» (Тижня безпеки дитини), комплексного об'єктового тренування та протипожежного тренування».
6. Звіт про організацію проведення спеціального об'єктового тренування з питань цивільного захисту.
7. Журнал обліку результатів протипожежних тренувань.

У свою чергу, ДСТУ 5058:2008 тільки визначає необхідний перелік документів, без наведення відповідних форм документів, що викликає у керівників тренування неоднозначність розуміння їх форми та складність у їх відпрацюванні. Тому, керівникам тренувань, розробляючи документи при підготовці до протипожежного тренування, слід користуватися вимогами, які наведені також у наказі МВС України від 11.09.2014 № 934 «Про затвердження Порядку організації та проведення спеціальних об'єктових навчань і тренувань з питань цивільного захисту».

УПРАВЛІННЯ ОСВІТИ АДМІНІСТРАЦІЇ_____ РАЙОНУ ХАРКІВСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ

ХАРКІВСЬКА ЗАГАЛЬНООСВІТНЯ ШКОЛА І- ІІІ СТУПЕНІВ №___ ХАРКІВСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

НАКАЗ

04.02.201_ р. № _____

Про підготовку та проведення «Дня цивільного захисту», комплексного об’єктового тренування та протипожежного тренування в школі

На виконання Кодексу цивільного захисту України, Положення про функціональну підсистему „Освіта і наука України" єдиної державної системи запобігання та реагування на надзвичайні ситуації техногенного та природного характеру», затвердженого наказом Начальника цивільного захисту Міністерства освіти і науки України від 03.09.2009 № 814, та відповідно до плану підготовки постійного складу по "Типовій програмі навчання" і учнів школи згідно з програмою "Основи здоров'я" та розділами програми предмета "Захист Вітчизни", з метою забезпечення високої організованості та якісного проведення всіх заходів

НАКАЗУЮ:

1. ___ квітня 201_ року провести "День цивільного захисту", комплексне об'єктове тренування та протипожежне тренування.

2. Метою та завданнями «Дня цивільного захисту», комплексного об'єктового тренування та протипожежного тренування визнати:

2.1. Навчання керівного складу організації та проведенню заходів цивільного захисту в школі.

2.2. Перевірка дій учасників навчально-виховного процесу та постійного складу школи при надзвичайних ситуаціях та при виникненні пожеж.

2.3. Контроль знань і умінь постійного складу школи відповідно до програми загальної підготовки, а також під час проведення комплексного об'єктового тренування та протипожежного тренування.

2.4. Практичне закріплення учнями теоретичного матеріалу щодо дій при виникненні надзвичайних ситуацій та пожеж.

2.5. Формування в учнів високих морально-психологічних якостей, патріотизму, любові до Батьківщини, відваги, мужності, витримки, ініціативи, спритності, самовідданості при виконанні завдань ЦЗ.

3. До участі у «Дні цивільного захисту», комплексному об’єктовому тренуванні та протипожежному тренуванні залучити керівний склад ЦЗ школи, особовий склад формувань ЦЗ, постійний склад працівників школи, учнів 2-11 класів.

4. Призначити загальношкільну комісію по оцінюванню проведення змагань, естафет, конкурсів під час «Дня цивільного захисту» у такому складі:

Голова комісії - директор школи - _____,

Заступник голови - посадова особа з питань ЦЗ (начальник штабу керівництва тренуванням) школи _____.

Члени комісії:

заступник директора з навчально-виховної роботи _____;

учитель предмету „Захист Вітчизни" _____;

президент „Шкільної республіки" _____ , учень 9-Б класу;
підкомісія з проведення змагань та естафети з ЦЗ: голова - вчитель фізичної культури _____;
члени підкомісії:
член учнівського комітету - _____, учениця 10-А класу,
член учнівського комітету - _____, учениця 9-Б класу.

5. Посадовій особі з питань ЦЗ (начальнику штабу керівництва тренуванням) школи _____:

5.1. Розробити та представити на затвердження план підготовки та проведення «Дня цивільного захисту», комплексного об'єктового тренування та протипожежного тренування.

До 01 березня 201_ року

5.2. Розробити суддівську документацію разом з членами комісії, ознайомити членів підкомісії з порядком проведення змагань, естафет, вікторин, конкурсів.

До 07 березня 201_ року

6. _____, завідувачу господарства, забезпечити формування ЦЗ необхідним майном і підготувати територію школи для опрацювання нормативів ЦЗ, проведення змагань.

До 16 березня 201_ року

7. Посадовій особі з питань ЦЗ (начальнику штабу керівництва тренуванням) школи _____ підготувати навчально-матеріальну базу ЦЗ школи до проведення "Дня цивільного захисту", комплексного об'єктового тренування та протипожежного тренування.

До 16 березня 201_ року

8. Класним керівникам 2-11 класів:

8.1. Довести до відома учнів цілі та завдання "Дня цивільного захисту", комплексного об'єктового тренування та протипожежного тренування провести бесіди за правилами безпеки під час проведення "Дня цивільного захисту" та об'єктового тренування та про порядок евакуації зі школи при надзвичайній ситуації.

З 16 березня до 21 березня 201_ року

8.2. Розглянути питання вміння користуватися засобами індивідуального захисту в разі надзвичайних ситуацій.

З 22 березня 201_ року ,
за графіком виховних годин

9. Загальна готовність до «Дня цивільного захисту», комплексного об'єктового тренування та протипожежного тренування 08 квітня 201_ року.

10. Наказ оголосити керівному та постійному складу школи в частині що стосується.

11. Контроль за виконанням даного наказу залишаю за собою.

Директор школи _____ _____
(Підпис) (ПІБ)

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор Харківської загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів № ___ Харківської міської ради Харківської області -

_____ _____
(Підпис) (ПІБ)

«____» _____ 201_ р.

ПЛАН
підготовки та проведення «Дня цивільного захисту», комплексного об'єктового тренування та протипожежного тренування

№ з/п	Заходи	Час та місце проведення	Хто проводить	Відмітка про виконання
1	**2**	**3**	**4**	**5**
ПІДГОТОВЧИЙ ПЕРІОД				
1.	Розгляд на засіданні педагогічної Ради питання про стан ЦЗ в школі, вивчення нормативних документів Міністерства освіти України, області, району, міста з питань підготовки учнів згідно з програмою „Основ здоров'я" та ЦЗ	Каб.2	Директор школи, посадова особа з питань ЦЗ	
2.	Відпрацювання порядку і послідовності проведення „Дня ЦЗ" комплексного об'єктового тренування (КОТ) та протипожежного тренування (ППТ) з його організаторами, членами комісії та підкомісії.	Березень 20__ року Каб.2, територія школи	Директор школи та відповідальні особи	

3.	Визначення складу учасників (гостей), які залучаються та запрошуються для підготовки та проведення (участі) „Дня ЦЗ”, КОТ та ППТ. Призначення відповідальних за їх зустріч та супроводження.	01.04.20__	Директор школи, класні керівники	
4.	Залучення до проведення „Дня ЦЗ”, КОТ та ППТ громадських організацій, фахівців штабів та курсів ЦЗ, організацій з екології та захисту навколишнього середовища.	Березень 20__ року	Посадова особа з питань ЦЗ	
5.	Інструкторсько-методичне заняття членів комісії та підкомісії з вивчення суддівської документації, корегування плану проведення «Дня цивільного захисту» .	18.03.20__	Директор школи, посадова особа з питань ЦЗ, учитель фізкультури та предмету „Захист Вітчизни”	
6.	Розробка суддівських документів та особистих планів (пам’яток) для членів журі, класних керівників з проведення змагань, естафет та конкурсів.	Березень 20__ року	посадова особа з питань ЦЗ, члени комісії, класні керівники	
7.	Зустріч з представниками ДСНС	28.03.20__	Представники РВ ДСНС України в Харківській області	
8.	Організація та здійснення контролю за якістю занять згідно з програмою „Основи здоров’я” та „Захист Вітчизни”.	Березень 20__ року	Директор школи, посадова особа	

			з питань ЦЗ, адміністрація	
9.	Семінар вчителів та технічного персоналу з основних тем ЦЗ підготовки працівників об’єкту.	19.03.20__	Директор школи, посадова особа з питань ЦЗ	
10.	Перевірка та підготовка майна ЦЗ для проведення „Дня ЦЗ” ОТ та ППТ.	Березень 20__ року	Посадова особа з питань ЦЗ, заступник начальника ЦЗ з МТЗ	
11.	Організація та перевірка засобів протипожежного захисту та способів оповіщення про пожежу, надзвичайну ситуацію.	Березень 20__ року	Заступник начальника ЦЗ з МТЗ	
12.	Підготовка матеріалів для надання першої медичної допомоги для зупинення кровотечі та при переломах та вивихах.	Березень 20__ року	Класні керівники	
13.	Проведення заходів з пропаганди ЦЗ та питань забезпечення життєдіяльності людини: Виступ по шкільному радіовузлу педагогів, фахівців ЦЗ за тематикою: „Радіаційна безпека”; „Навколишнє середовище та людина”; „Надзвичайні ситуації”; „Пожежна безпека”. Висвітлення заходів ЦЗ у стінній пресі, доповідях, бесідах та інше	Березень 20__ року	Директор, посадова особа з питань ЦЗ, класні керівники, завідувач бібліотеки, заступник начальника ЦЗ з МТЗ, заступник директора з навчально-виховної роботи	

14.	Підготовка місця для огляду засобів ЦЗ та пожежної безпеки: захисту органів дихання та шкіри, приладів радіаційної та хімічної розвідки, макетів вибухово-небезпечних предметів, засобів пожежогасіння та іншого приладдя.	Березень 20__ року	Директор, посадова особа з питань ЦЗ, заступник начальника ЦЗ з МТЗ, заступники директора з навчально-виховної роботи	
15.	Налагодження технічних засобів навчання та засобів пропаганди заходів ЦЗ та захисту населення.	Березень 20__ року	Директор, посадова особа з питань ЦЗ, класні керівники, заступник начальника ЦЗ з МТЗ, заступники директора з навчально-виховної роботи	
16.	Організація у шкільній бібліотеці виставок книжок, брошур, альбомів з тематики “Цивільна оборона та захист населення”, “Надзвичайні ситуації та дії населення під час них”, “Людина в екстремальних ситуаціях”, “Людина та навколишнє середовище”, “Запобігти, врятувати, допомогти”, “Знай та умій”, “Пожежна безпека у вашому житті”.	Березень 20__ року	Директор, посадова особа з питань ЦЗ, класні керівники, завідувач бібліотеки, заступник	

	Підготовка наочної агітації, плакатів, схем та пам’яток щодо дій під час надзвичайних ситуацій, які необхідні для проведення заходів “Дня ЦЗ”.		начальника ЦЗ з МТЗ, заступники директора з навчально-виховної роботи	
17.	Удосконалення навчально-матеріальної бази школи: Підготовка місця для змагань з питань ЦЗ. Оновлення кабінету „Захисту Вітчизни”. Ремонт наявного майна ЦЗ	Березень 20__ року	Заступник начальника ЦЗ з МТЗ, ЦЗ, класні керівники	
ПРОВЕДЕННЯ «Дня цивільного захисту”, комплексного об’єктового тренування та протипожежного тренування				
1.	Збір керівного складу ЦЗ школи.	12.04.20	Директор	
2.	Доповіді керівного складу ЦЗ школи,посадової особи з питань ЦЗ (начальника штаба керівництва тренуванням) про готовність постійного складу та формувань ЦЗ до проведення заходів згідно плану «Дня ЦЗ», КОТ та ППТ.	12.04.20__	Керівний склад ЦЗ, посадова особа з питань ЦЗ	
3.	Відкриття “Дня Цивільного захисту”, проведення загальношкільної лінійки за участю представників органів цивільної захисту, органів освіти, шефів, ветеранів, батьків.	12.04.20__	Директор, посадова особа з питань ЦЗ, заступники директора з навчально-виховної роботи	
4.	Практичне закріплення учнями теоретичного матеріалу щодо дій при виникненні надзвичайних ситуацій та пожеж: - відкриті уроки та виховні години за тематикою ЦЗ; - відкриті уроки в рамках вивчення предметів “Основи здоров’я” та “Захист Вітчизни”;	12.04.20__	Вчителі, класні керівники	

	- використання найпростіших засобів захисту органів дихання та шкіри, практичне заняття із засобами протипожежного захисту; - проведення вікторин та естафет в класах згідно з тематикою навчальних програм; - практичні заняття з виконанням нормативів цивільного захисту та пожежної безпеки.			
5.	Випуск радіогазети, присвяченої до Дня цивільного захисту Зустріч учнів 9-10 класів з представниками ДСНС, ознайомлення з новітніми засобами захисту органів дихання та шкіри, бесіда за темою «Вибухонебезпечні предмети ”. Огляд-конкурс стіннівок, малюнків, плакатів на тему „Дії населення та захист людини в надзвичайних ситуаціях ”.	12.04.20__	Заступник директора з навчально-виховної роботи, класні керівники	
6.	Робота керівного складу ЦЗ школи, штабу керівництва тренуванням згідно ввідної «Ураган».	12.04.20__	Посадова особа з питань ЦЗ	
7	Робота штабу керівництва тренуванням, формувань ЦЗ школи згідно ввідної «Пожежа»:	12.04.20__	Посадова особа з питань ЦЗ	
	- гасіння пожежі на початковому етапі із застосуванням первинних засобів пожежогасіння;		Командир ланки пожежогасіння	
	- надання першої невідкладної медичної допомоги потерпілим;		Санітарна ланка	
	- проведення евакуації при пожежі;		Посадова особа з питань ЦЗ	
	- взаємодія з пожежно-рятувальними підрозділами		Директор	
	- взаємодія з підрозділами екстреної медичної допомоги.		Директор	
8.	Доведення інформації про хід заходів „Дня ЦЗ” , КОТ та ППТ через: - коментування етапів заходів КОТ та ППТ; - листки-блискавки, фотогазети, стіннівки; - радіовузол;	12.04.20__	Заступник директора з навчально-виховної роботи, посадова особа	

	- шкільний сайт.		з питань ЦЗ	
ПІДСУМКИ «Дня цивільного захисту", КОТ та ППТ				
1.	Збір педагогічного складу і учнів на лінійку для підведення підсумків „Дня ЦЗ", КОТ та ППТ та оголошення за його підсумками наказу	12.04.20__	Директор, посадова особа з питань ЦЗ	
2.	Вручення призів, пам'ятних подарунків, грамот та сувенірів переможцям окремих етапів заходів ЦЗ.	12.04.20__	Директор, посадова особа з питань ЦЗ	
3.	Підсумки проведення „Дня ЦЗ" КОТ та ППТз керівним складом ЦЗ, педагогічним колективом школи та доведення завдань щодо питань з охорони життя та здоров'я учнів у новому навчальному році.	12.04.20__	Директор	
4.	Підготовка звіту про організацію проведення комплексного об'єктового тренування з питань цивільного захисту	20.04.20__	Директор, посадова особа з питань ЦЗ	

Посадова особа з питань ЦЗ _____ _____
(Підпис) (ПІБ)

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор Харківської загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів № ___ Харківської міської ради Харківської області -

_____ _____
(Підпис) (ПІБ)

«____» _____ 201_ р.

ГРАФІК
проведення «Дня цивільного захисту», комплексного об'єктового тренування та протипожежного тренування

Найменування етапів проведення „Дня ЦЗ", КОТ та ППТ за часом	**Заходи ЦЗ та військово-патріотичного виховання**									
	Керівний та постійний склад	**1 вікова група**			**2 вікова група**			**3 вікова група**		
		2 кл.	**3 кл.**	**4 кл.**	**5 кл.**	**6 кл.**	**7 кл.**	**8 кл.**	**9 кл.**	**10 - 11 кл.**
І-й етап 8.45-8.55	Збір керівного складу									
9.00-9.15	Інформація про заходи «Дня ЦЗ», КОТ та ППТ	Збір постійного складу та учнів на загальношкільну лінійку								
9.20- 9.35	Урочиста лінійка. Відкриття «Дня Цивільного захисту» в школі									
ІІ-й етап Проведення планових занять 9.45-10.30 1-й урок	Контроль проведення відкритих уроків тощо…	Проведення: - відкритих уроків та виховних годин за тематикою ЦЗ; - відкритих уроків в рамках вивчення предметів "Основи здоров'я" та "Захист Вітчизни";								Проведення відкритого уроку за тематикою „Медико-санітарна підготовка"

<table>
<tr><td rowspan="3">Найменування етапів проведення „Дня ЦЗ”, КОТ та ППТ за часом</td><td colspan="10">Заходи ЦЗ та військово-патріотичного виховання</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Керівний та постійний склад</td><td colspan="3">1 вікова група</td><td colspan="3">2 вікова група</td><td colspan="3">3 вікова група</td></tr>
<tr><td>2 кл.</td><td>3 кл.</td><td>4 кл.</td><td>5 кл.</td><td>6 кл.</td><td>7 кл.</td><td>8 кл.</td><td>9 кл.</td><td>10 - 11 кл.</td></tr>
<tr><td>10.30-10.40
перерва</td><td></td><td colspan="9">Прослуховування радіогазети, присвяченої «Дню ЦЗ»</td></tr>
<tr><td>10.40-11.25
2-й урок</td><td>Презентація документів з організації і проведення «Дня ЦЗ» Ознайомлення з новітніми засобами захисту органів дихання та шкіри</td><td colspan="6">Заняття за розкладом</td><td colspan="3">Зустріч з представниками МНС та ветеранами</td></tr>
<tr><td>11.25-11.40
перерва</td><td>Надання допомоги структурним підрозділам</td><td colspan="5"></td><td colspan="4">Ознайомлення з новітніми засобами захисту органів дихання та шкіри</td></tr>
<tr><td>11.45-12.30
3-й урок</td><td>Огляд стінних газет, плакатів</td><td colspan="3">Вікторини за тематикою „Основ здоров’я”</td><td colspan="3">Виступ агітбригади – членів ДЮП</td><td colspan="3">Воєнізована естафета</td></tr>
<tr><td>12.30-12.40
перерва</td><td colspan="10">Дії за сигналом “Увага всім” та словесної інформації
Комплексне об’єктове тренування, протипожежне тренування</td></tr>
</table>

Найменування етапів проведення „Дня ЦЗ”, КОТ та ППТ за часом	**Заходи ЦЗ та військово-патріотичного виховання**									
	Керівний та постійний склад	**1 вікова група**			**2 вікова група**			**3 вікова група**		
		2 кл.	**3 кл.**	**4 кл.**	**5 кл.**	**6 кл.**	**7 кл.**	**8 кл.**	**9 кл.**	**10 - 11 кл.**
III-й етап Дії керівного складу ЦЗ школи щодо запобігання виникнення НС (штормове попередження) з 12.40	Заслуховування керівного складу щодо готовності до дій, оцінка стану та прийняття рішення (доведення наказу)	Герметизація приміщень школи.								
III-й етап Дії постійного складу при виникненні НС (пожежа) з 13.00	Прийняття рішення на евакуацію	Протипожежні заходи. Евакуація учнів та постійного складу. Робота формувань ЦЗ за своїм призначенням								
III-й етап Дії учнів та постійного складу при евакуації з 13.10	Робота членів евакогрупи	Переміщення в місце тимчасового розміщення								
III-й етап	Керування заходами, що проводяться в позаурочний час	Огляд роботи рятівників, техніки ДСНС								

Найменування етапів проведення „Дня ЦЗ”, КОТ та ППТ за часом	**Заходи ЦЗ та військово-патріотичного виховання**									
	Керівний та постійний склад	**1 вікова група**			**2 вікова група**			**3 вікова група**		
		2 кл.	**3 кл.**	**4 кл.**	**5 кл.**	**6 кл.**	**7 кл.**	**8 кл.**	**9 кл.**	**10 - 11 кл.**
IV-й етап Підведення підсумків «Дня ЦЗ»	Загальний розбір, доведення наказу директора школи									

Посадова особа з питань ЦЗ _____ _____
(Підпис) (ПІБ)

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор Харківської загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів № ___ Харківської міської ради Харківської області -
_____ _____
(Підпис) (ПІБ)
«____» _____ 201_ р.

ПЛАН
проведення комплексного об'єктового тренування та протипожежного тренування під час проведення «Дня ЦЗ» в ЗОШ №___ _____ району м.Харкова

Терміни	Навчальні питання	Обстановка, зміст інформації	Дії керівника «Дня ЦЗ» КОТ та ППТ	Дії помічників керівника тренування	Дії особового складу
1	2	3	4	5	6
12.30-13.00	1. Оповіщення, збір керівного складу, заслуховування звіту щодо готовності, доведення завдання у зв'язку зі штормовим попередженням	**Ввідна №1** Начальник РУО довів до керівного складу району рішення: о12.25 до школи від РУО надійшла телефонограма про загрозу урагану. Дані вказівки на приведення школи у готовність до дій в разі НС	О 12.30 Директор ЗНЗ через посадову особу з питань ЦЗ школи оголосив збір керівного складу. О 12.35 посадова особа з питань ЦЗ приймає доповідь від керівного складу ЦЗ школи про готовність підпорядкованих підрозділів до дій за призначенням. Директор доводить	Контролюють оповіщення керівного складу, його збір, виконання наказу. Перевіряють готовність формувань до дій, хід виконання запобіжних заходів. Готують матеріали для доповіді керівнику КОТ.	Отримавши сигнал «Збір керівного складу», керівний склад ЦЗ школи прибуває до вказаного місця (ПУ), де доповідає посадова особа з питань ЦЗ про готовність своїх підрозділів до дій за призначенням. Заслухавши інформацію Директора, дають свої пропозиції. Після наказу Директора організовують його виконання та доповідають через посадову особу з

Терміни	Навчальні питання	Обстановка, зміст інформації	Дії керівника «Дня ЦЗ» КОТ та ППТ	Дії помічників керівника тренування	Дії особового складу
1	2	3	4	5	6
			отриману інформацію та заслуховує пропозиції. Приймає рішення у зв’язку з можливим ураганом, віддає наказ на проведення запобіжних заходів. Повідомляє начальнику РУО про прийняте рішення		питань ЦЗ хід його виконання. Посадова особа з питань ЦЗ школи організовує: - оповіщення і збір керівного складу школи; - при отриманні інформації та заслуховуванні дає пропозиції директора для прийняття рішення, оформлює наказ; - організовує його виконання;
					- організовує чергування по школі; - бере участь в перевірці готовності формувань; - приймає доповіді про хід виконання наказу, доповідає директору школи, а далі за його вказівкою - до РУО. Командири формувань: - приводять у готовність особовий склад; - доповідають посадовій особі з питань ЦЗ про готовність;

Терміни	Навчальні питання	Обстановка, зміст інформації	Дії керівника «Дня ЦЗ» КОТ та ППТ	Дії помічників керівника тренування	Дії особового складу
1	2	3	4	5	6
					- ставлять завдання на проведення заходів. Класні керівники інструктують дітей щодо правил поведінки в разі виникнення даної НС (ураган)
13.00-13.20	2. Організація і виконання робіт при виникненні НС	**Ввідна №2.** О 13.00 класний керівник повідомив, що при переміщенні дітей в безпечне місце сталася пожежа в класі хімії. Пожежно-рятувальну службу оповіщено.	О 13.05 Директор школи дає вказівку : - черговому по школі на оповіщення про евакуацію; - командиру ланки пожежогасіння на гасіння пожежі; - голові евакогрупи на розгортання пункту збору та місце тимчасового розміщення персоналу школи(згідно плану евакуації). Доповідає в РУО про виконані заходи, пов’язані з пожежею.	Контролюють хід евакуації , роботу ланки пожежогасіння, ланки охорони громадського порядку. Окремо - чіткість роботи евакогрупи. Дають оцінку їх роботи. Узагальнюють і дають матеріали на розбір тренування і «Дня ЦЗ» проведених у школі	Отримавши сигнал про евакуацію, педагогічні працівники проводять евакуацію дітей (з застосуванням ВМП), доповідають члену евакогрупи з обліку про кількість виведених. посадова особа з питань ЦЗ налагоджує зв’язок з ДСНС, ставить завдання формуванням ЦЗ. Заступник з МТЗ відключає школу від електро- та газопостачання та готує розписку підрозділу ДСНС, що прибув; контролює вихід техперсоналу та доповідає про виконані заходи голові евакогрупи.

Терміни	Навчальні питання	Обстановка, зміст інформації	Дії керівника «Дня ЦЗ» КОТ та ППТ	Дії помічників керівника тренування	Дії особового складу
1	2	3	4	5	6
					Командир ланки пожежогасіння організовує локалізацію пожежі, зустріч пожежних підрозділів та доведення до них обстановки. Командир ланки охорони громадського порядку організовує безпечний вивід дітей, охорону місця шикування, отримує від члена евакогрупи з переміщення завдання на виставлення регулювальників. Санітарна ланка,за необхідністю, надає першу медичну допомогу постраждалим. Посадова особа з питань ЦЗ та начальник евакогрупи доповідають директору про виконані заходи та готовність до пересування.
13.20-13.35	3. Підведення підсумків тренування і проведення «Дня ЦЗ», КОТ та протипожежного тренування				

Посадова особа з питань ЦЗ _____ _____

(Підпис) (ПІБ)

У К Р А Ї Н А

Харківська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів № ___
Харківської міської ради Харківської області

Н А К А З

10.04.201_ № ____

Про підсумки проведення
«Дня цивільного захисту» ,
комплексного об’єктового тренування
та протипожежного тренування

Відповідно до річного плану школи «___» _____ 200_ р. був проведений «День цивільного захисту», комплексне об'єктове тренування та протипожежне тренування. У підготовці і проведенні його взяли участь учні 2-11 класів, учителі школи , технічний персонал.

У ході проведення «Дня цивільного захисту», комплексного об’єктового тренування та протипожежного тренування були організовані виставки приладів радіаційного і хімічного спостереження, індивідуальних засобів захисту, стенд щодо дій учнів у надзвичайних ситуаціях, випущені стінні газети, проведені відкриті уроки у _____ класах. Юнаки 10 – 11 класів проводили тренування у виконанні нормативів №2 і №3, дівчата змагалися з медико-санітарної підготовки.

Особливий інтерес у учнів 2-3 класів викликали заняття, проведені учнями ___ класів _____ з використання індивідуальних засобів захисту (і т.п.).

На високому організаційному і методичному рівні пройшли заняття, підготовлені учителями _____.

Певну допомогу у підготовці уроків до «Дня цивільного захисту», комплексного об’єктового тренування та протипожежного тренування надала виставка методичної літератури, яка була організована під керівництвом завідуючої бібліотекою _____.

Визнати задовільними підготовку і проведення тренування з евакуації і гасіння умовної пожежі на об’єкті.

Високу підготовленість показали формування ЦЗ, які готові діяти за ввідними.

З кращого боку проявила себе санітарна ланка, до складу якої увійшли _____.

Разом з тим виявилася низка недоліків. Так, у деяких класах не було комплектів індивідуальних засобів захисту, виготовлених силами учнів. Мало

використовувалася наочна агітація, навчальна література, у зв'язку з неправильними діями співробітників, що виявилися заблокованими у приміщенні, необхідно провести додаткові заняття з усіма категоріями персоналу щодо правил поведінки при пожежі з прийняттям заліків.

Недостатньо проводилися практичні заняття з правил користування індивідуальними засобами захисту.

Н А К А З У Ю :

1. За високу готовність і організоване проведення «Дня цивільного захисту», комплексного об’єктового тренування та протипожежного тренування оголосити подяку _____.

2. За активну участь у проведенні занять і показ індивідуальних засобів захисту оголосити подяку учням _____ класів:

_____;

_____.

У подальшому практикувати залучення учнів ____ класів до проведення уроків, тренувань з ЦЗ.

3. Посадова особа з питань ЦЗ школи _____ до «___» _____ 200__ р. розробити заходи з усунення виявлених недоліків у підготовці школи до практичних дій учасників навчально-виховного процесу у заходах цивільної захисту, внести необхідні зміни до планів цивільного захисту.

Директор школи _____ _____

(Підпис) (ПІБ)

ЗВІТ

про організацію проведення спеціального об’єктового тренування з питань цивільного захисту

за темою: **„ День цивільного захисту ”, комплексне об’єктове тренування та протипожежне тренування**

Тривалість навчання **до 8 годин**

Керівник навчання директор школи № ___ _____

До тренування залучались:

керівний склад _____ осіб;

евакуаційна група _____ осіб;

формування цивільного захисту _____ осіб;

інші працівники _____ осіб.

1. Оцінка готовності на період проведення тренування Харківською загальноосвітньою школою І-ІІІ ступенів № ___ Харківської міської ради Харківської області до реалізації планів реагування на надзвичайні ситуації, а саме:

- якість відпрацювання плануючої документації щодо організації діяльності з питань цивільного захисту;

- стан підготовки керівного складу органів управління і формувань цивільного захисту;

- функціонування об’єктової (локальної) системи оповіщення та організації порядку доведення до персоналу інформації про загрозу виникнення або виникнення надзвичайної ситуації;

- організація заходів щодо забезпечення пожежної та техногенної безпеки.

2. Повнота і якість відпрацювання плануючої документації з тренування, доцільність та реальність задуму тренування.

3. Відповідність відтворення (імітації) навчальної обстановки характеру об’єкта освіти, відповідність ввідних даних щодо обсягу, ступеня деталізації, джерел та часу їх надходження з урахуванням реальних можливостей. Зміст ввідних даних щодо розвитку обстановки.

4. Оцінка дій органів управління.

Строк проходження інформації про загрозу виникнення або виникнення надзвичайної ситуації від районного рівня до об’єктового рівня.

Дії органів управління під час введення режиму підвищеної готовності: розгортання пункту управління та організація на ньому роботи, приведення у готовність системи зв’язку та обміну інформацією, вжиття заходів щодо захисту персоналу та забезпечення сталого функціонування об’єкту освіти.

Дії органів управління під час введення режиму надзвичайної ситуації: приведення у готовність до дій формувань цивільного захисту, що залучаються до ліквідації надзвичайної ситуації, призначення керівника робіт з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації, організація збору та узагальнення даних і оцінки обстановки, правильність розрахунків, підготовка обґрунтованих пропозицій щодо рішень та відповідності завдань, поставлених перед підлеглими.

Організація і здійснення заходів з локалізації та ліквідації надзвичайних ситуацій, пожеж із залученням необхідних сил та засобів.

Забезпечення взаємодії з органами управління і силами, визначеними для проведення спільних заходів і робіт з ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій.

Організація основних видів забезпечення під час дій у зоні надзвичайних ситуацій.

Розроблення документів на проведення відповідних заходів з цивільного захисту, чітке і наочне позначення обстановки.

Особиста присутність керівництва на місцях проведення практичних робіт, контроль за діями керівників структурних підрозділів (навчальних груп) об’єкту освіти.

5. Оцінка дій формувань цивільного захисту, що навчаються.

Правильність і доцільність прийнятих керівниками формувань рішень. Своєчасність висунення до місця проведення рятувальних та інших невідкладних робіт.

Результати практичних дій формувань цивільного захисту з використання гасіння пожежі, рятування уражених та надання їм першої медичної допомоги.

Організація робіт, пов’язаних із забезпеченням сталого функціонування об’єкту освіти та першочерговим життєзабезпеченням постраждалих.

6. Відпрацювання сигналів оповіщення цивільного захисту і дій персоналу за ними.

7. Перелік робіт, виконаних з метою удосконалення складових системи цивільного захисту об’єкту освіти у період підготовки та проведення тренування з надзвичайних ситуацій.

8. Перелік матеріалів з моделювання надійності роботи об’єкту освіти у разі можливого впливу аварій і надзвичайних ситуацій на інженерно-технічний комплекс об’єкта для проведення подальших організаційних, технологічних та інженерно-технічних заходів.

9. Результати тренування, обговорені на підведенні підсумків спеціального об’єктового тренування з питань цивільного захисту.

Керівник тренування _____
(посада, підпис, ініціали, прізвище)

Посередник при керівникові тренування _____
(посада, підпис, ініціали, прізвище)

Документи
щодо підготовки та проведення протипожежного тренування
(як окремий захід)

УПРАВЛІННЯ ОСВІТИ АДМІНІСТРАЦІЇ_____ РАЙОНУ ХАРКІВСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ

ХАРКІВСЬКА ЗАГАЛЬНООСВІТНЯ ШКОЛА І- ІІІ СТУПЕНІВ №___ ХАРКІВСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

НАКАЗ

04.09.201_ р. № _____

Про підготовку та проведення протипожежного тренування в школі

На виконання Кодексу цивільного захисту України, наказу МВС України від 11.09.2014 року № 934 «Про затвердження Порядку організації та проведення спеціальних об'єктових навчань і тренувань з питань цивільного захисту», зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 3 жовтня 2014 року за № 1200/25977, наказу МВС України від 30.12.2014 року № 1417 «Про затвердження Правил пожежної безпеки в Україні», зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 05 березня 2015 року за № 252/26697 та відповідно до плану підготовки постійного складу і учнів школи, з метою забезпечення високої організованості та якісного проведення всіх заходів

НАКАЗУЮ:

1. 30 жовтня 201_ року провести протипожежне тренування.
2. Метою та завданням протипожежного тренування визнати:
   2.1. Навчання керівного складу організації та проведенню протипожежного тренування.
   2.2. Перевірка дій учасників навчально-виховного процесу та постійного складу школи при виникненні пожеж.
   2.3. Контроль знань і умінь постійного складу школи відповідно до програми загальної підготовки, а також під час проведення протипожежного тренування.
   2.4. Практичне закріплення учнями теоретичного матеріалу щодо дій при виникненні пожеж.
3. До участі у протипожежному тренуванні залучити керівний склад школи, особовий склад протипожежного формування ЦЗ, санітарної ланки, постійний склад працівників та учнів школи.
4. Призначити комісію по оцінюванню протипожежного тренування у такому складі:

   Голова комісії - директор школи - _____,

Заступник голови - посадова особа з питань ЦЗ (начальник штабу керівництва тренуванням) школи _____.

Члени комісії:

заступник директора з навчально-виховної роботи _____.

5. Посадовій особі з питань ЦЗ (начальнику штабу керівництва тренуванням) школи _____:

5.1. Розробити та представити на затвердження план підготовки та проведення протипожежного тренування.

До 07 вересня 201_ року

5.2. Розробити документацію проведення протипожежного тренування.

До 09 вересня 201_ року

6. _____, завідувачу господарства, забезпечити формування ЦЗ необхідним майном і підготувати територію школи для проведення протипожежного тренування.

До 16 вересня 201_ року

7. Посадовій особі з питань ЦЗ (начальнику штабу керівництва тренуванням) школи _____ підготувати навчально-матеріальну базу школи до проведення протипожежного тренування.

До 16 вересня 201_ року

8. Класним керівникам:

8.1. Довести до відома учнів цілі та завдання протипожежного тренування провести бесіди за правилами безпеки під час проведення протипожежного тренування та про порядок евакуації зі школи у разі виникнення пожежі.

З 16 вересня до 21 вересня 201_ року

8.2. Розглянути питання вміння користуватися засобами індивідуального захисту у разі виникнення пожежі.

З 22 вересня 201_ року ,

за графіком виховних годин

9. Загальна готовність до протипожежного тренування 29 жовтня 201_ року.

10. Наказ оголосити керівному та постійному складу школи в частині що стосується.

11. Контроль за виконанням даного наказу залишаю за собою.

Директор школи _____ _____

(Підпис) (ПІБ)

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор Харківської загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів № ___ Харківської міської ради Харківської області -

_____ _____
(Підпис) (ПІБ)

«____» _____ 201_ р.

ПЛАН
підготовки та проведення протипожежного тренування

№ з/п	Заходи	Час та місце проведення	Хто проводить	Відмітка про виконання
1	**2**	**3**	**4**	**5**
ПІДГОТОВЧИЙ ПЕРІОД				
1.	Складання та видання наказу на підготовки та проведення протипожежного тренування.	Каб.2	Директор школи, посадова особа з питань ЦЗ	
2.	Відпрацювання порядку і послідовності проведення протипожежного тренування (ППТ). Доведення плану підготовки і проведення тренування, а також методичних матеріалів до працівників школи.	Вересень 20__ року Каб.2, територія школи	Директор школи та відповідальні особи	

3.	Організація інструкторсько-методичних занять, відпрацювання документів з проведення протипожежного тренування, корегування плану проведення протипожежного тренування.	18.09.20__	Директор школи, посадова особа з питань ЦЗ	
4.	Проведення інструктажу із працівниками, що відповідають за стан систем автоматичного протипожежного захисту закладу, первинних засобів пожежогасіння і шляхів евакуації	22.09.20__	Директор школи, посадова особа з питань ЦЗ	
5.	Розробка класними керівниками планів занять (змагань, естафет та конкурсів) з тематики протипожежного тренування.	Вересень 20__ року	посадова особа з питань ЦЗ, члени комісії, класні керівники	
6.	Визначення складу учасників (гостей), які залучаються та запрошуються для підготовки та проведення (участі) у протипожежному тренуванні. Призначення відповідальних за їх зустріч та супроводження.	01.09.20__	Директор школи, класні керівники	
7.	Зустріч з представниками ДСНС	28.09.20__	Представники РВ ДСНС України в Харківській області	
8.	Перевірка та підготовка засобів протипожежного захисту, визначення способів оповіщення про пожежу та шляхів евакуації.	Вересень 20__ року	Заступник начальника ЦЗ з МТЗ	
9.	Організація у шкільній бібліотеці виставок книжок, брошур, альбомів з тематики “Пожежна безпека у вашому житті”. Підготовка наочної агітації, плакатів, схем та пам’яток щодо дій під час пожежі, які необхідні для проведення заходів	Вересень 20__ року	Директор, посадова особа з питань ЦЗ, класні	

	протипожежного тренування		керівники, завідувач бібліотеки, заступник начальника ЦЗ з МТЗ, заступники директора з навчально-виховної роботи	
ПРОВЕДЕННЯ протипожежного тренування				
1.	Збір керівного складу ЦЗ школи.	30.10.20__	Директор	
2.	Доповіді керівного складу ЦЗ школи, посадової особи з питань ЦЗ (начальника штаба керівництва тренуванням) про готовність постійного складу та формувань ЦЗ до проведення заходів згідно плану протипожежного тренування.	30.10.20__	Керівний склад ЦЗ, посадова особа з питань ЦЗ	
3.	Проведення заходів за участю представників органів цивільного захисту, освіти, шефів, ветеранів пожежної охорони, батьків.	30.10.20__	Директор, посадова особа з питань ЦЗ, заступники директора з навчально-виховної роботи	
4.	Практичне закріплення учнями теоретичного матеріалу щодо дій при виникненні пожеж: - відкриті уроки та виховні години за тематикою протипожежного захисту; - використання найпростіших засобів захисту органів дихання та шкіри, практичне заняття із засобами протипожежного захисту; - проведення вікторин та естафет в класах згідно з тематикою	30.10.20__	Вчителі, класні керівники	

	навчальних програм.			
5.	Випуск радіогазети, присвяченої протипожежному тренуванню. Зустріч учнів 9-11 класів з представниками ДСНС, ознайомлення з новітніми засобами захисту органів дихання та шкіри, бесіда на тему „Дії населення під час пожеж”.	12.04.20__	Заступник директора з навчально-виховної роботи, класні керівники	
6.	Робота штабу керівництва тренуванням, формувань ЦЗ школи згідно ввідної «Пожежа»:	12.04.20__	Посадова особа з питань ЦЗ	
	- гасіння пожежі на початковому етапі із застосуванням первинних засобів пожежогасіння;		Командир ланки пожежогасіння	
	- надання першої невідкладної медичної допомоги потерпілим;		Санітарна ланка	
	- проведення евакуації при пожежі;		Посадова особа з питань ЦЗ	
	- взаємодія з пожежно-рятувальними підрозділами		Директор	
	- взаємодія з підрозділами екстреної медичної допомоги.		Директор	
7.	Доведення інформації про хід заходів протипожежного тренування через: - коментування етапів заходів протипожежного тренування; - листки-блискавки, фотогазети, стіннівки; - радіовузол; - шкільний сайт.	12.04.20__	Заступник директора з навчально-виховної роботи, посадова особа з питань ЦЗ	
ПІДСУМКИ протипожежного тренування				
1.	Збір педагогічного складу і учнів на лінійку для підведення підсумків протипожежного тренування та оголошення за його підсумками наказу	12.04.20__	Директор, посадова особа з питань ЦЗ	
2.	Вручення призів, пам’ятних подарунків, грамот та сувенірів	12.04.20__	Директор,	

	переможцям окремих етапів заходів протипожежного тренування.		посадова особа з питань ЦЗ	
3.	Підсумки проведення протипожежного тренування з керівним складом, педагогічним колективом школи та доведення завдань щодо питань з охорони життя та здоров'я учнів у новому навчальному році.	12.04.20__	Директор	
4.	Підготовка звіту про організацію проведення протипожежного тренування.	20.04.20__	Директор, посадова особа з питань ЦЗ	

Посадова особа з питань ЦЗ _____ _____
(Підпис) (ПІБ)

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор Харківської загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів № ___ Харківської міської ради Харківської області -

_____ _____
(Підпис) (ПІБ)
«____» _____ 201_ р.

ГРАФІК
проведення протипожежного тренування

Найменування етапі проведення протипожежного тренування за часом	**Заходи протипожежного тренування**									
	Керівний та постійний склад	**1 вікова група**			**2 вікова група**			**3 вікова група**		
		2 кл.	**3 кл.**	**4 кл.**	**5 кл.**	**6 кл.**	**7 кл.**	**8 кл.**	**9 кл.**	**10 - 11 кл.**
І-й етап										
8.45-8.55	Збір керівного складу	Доведення наказу щодо протипожежного тренування								
9.00- 9.35	Проведення заходів за участю представників органів цивільного захисту, освіти, шефів, ветеранів пожежної охорони, батьків.									
ІІ-й етап										
Проведення планових занять 9.45-10.30 1-й урок	Контроль проведення відкритих уроків тощо…	Проведення: - відкритих уроків та виховних годин за тематикою протипожежного тренування; - відкритих уроків в рамках вивчення предметів “Основи здоров’я” .								Проведення відкритого уроку за тематикою „Медико-санітарна підготовка”

<table>
<tr><td rowspan="3">Найменування етапі проведення протипожежного тренування за часом</td><td colspan="10">Заходи протипожежного тренування</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Керівний та постійний склад</td><td colspan="3">1 вікова група</td><td colspan="3">2 вікова група</td><td colspan="3">3 вікова група</td></tr>
<tr><td>2 кл.</td><td>3 кл.</td><td>4 кл.</td><td>5 кл.</td><td>6 кл.</td><td>7 кл.</td><td>8 кл.</td><td>9 кл.</td><td>10 - 11 кл.</td></tr>
<tr><td></td><td></td><td colspan="9"></td></tr>
<tr><td>10.30-10.40
перерва</td><td></td><td colspan="9">Прослуховування радіогазети, присвяченої протипожежному тренуванню</td></tr>
<tr><td>10.40-11.25
2-й урок</td><td>Презентація документів з організації і проведення протипожежного тренування
Ознайомлення з новітніми засобами захисту органів дихання та шкіри</td><td colspan="6">Заняття за розкладом</td><td colspan="3">Зустріч з представниками МНС та ветеранами</td></tr>
<tr><td>11.25-11.40
перерва</td><td>Надання допомоги структурним підрозділам</td><td colspan="5"></td><td colspan="4">Ознайомлення з новітніми засобами захисту органів дихання та шкіри</td></tr>
<tr><td>11.45-12.30
3-й урок</td><td>Огляд стінних газет, плакатів</td><td colspan="3">Вікторини за тематикою протипожежного тренування</td><td colspan="3">Виступ агітбригади – членів ДЮП</td><td colspan="3">Естафета</td></tr>
<tr><td colspan="11">ІІІ-й етап</td></tr>
<tr><td>12.30-13.20</td><td colspan="10">Дії за сигналом “Увага всім” та словесної інформації щодо протипожежного тренування</td></tr>
</table>

Найменування етапі проведення протипожежного тренування за часом	**Заходи протипожежного тренування**									
	Керівний та постійний склад	**1 вікова група**			**2 вікова група**			**3 вікова група**		
		2 кл.	**3 кл.**	**4 кл.**	**5 кл.**	**6 кл.**	**7 кл.**	**8 кл.**	**9 кл.**	**10 - 11 кл.**
Дії постійного складу при виникненні НС (пожежа) 12.30-13.00	Заслуховування керівного складу щодо готовності до дій, оцінка стану та прийняття рішення (доведення наказу) Прийняття рішення на евакуацію	Протипожежні заходи. Евакуація учнів та постійного складу. Робота формувань ЦЗ за своїм призначенням								
Дії учнів та постійного складу при евакуації 13.00-13.20	Робота членів евакогрупи	Переміщення в місце тимчасового розміщення								
IV-й етап										
Підведення підсумків протипожежного тренування 13.30-13.50	Загальний розбір, доведення наказу директора школи									
Керування заходами, що проводяться в позаурочний час з 14.00	Огляд роботи рятівників, техніки ДСНС									

Посадова особа з питань ЦЗ _____ _____

(Підпис) (ПІБ)

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор Харківської загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів № ___ Харківської міської ради Харківської області -
_____ _____
(Підпис) (ПІБ)
«____» _____ 201_ р.

ПЛАН
проведення протипожежного тренування в ЗОШ №___ _____ району м.Харкова

Терміни	Навчальні питання	Обстановка, зміст інформації	Дії керівника протипожежного тренування	Дії помічників керівника тренування	Дії особового складу
12.30-13.00	1. Оповіщення, збір керівного складу, заслуховування звіту щодо готовності, доведення завдання у зв'язку з пожежею	**Ввідна №1** Під час урагану на території школи виникла пожежа. Дані вказівки на приведення школи у готовність до дій в разі пожежі	О 12.30 Директор ЗНЗ через посадову особу з питань ЦЗ школи оголосив збір керівного складу. О 12.35 посадова особа з питань ЦЗ приймає доповідь від керівного складу ЦЗ школи про готовність підпорядкованих підрозділів до дій за призначенням. Директор доводить отриману інформацію та заслуховує пропозиції. Приймає рішення у зв'язку з	Контролюють оповіщення керівного складу, його збір, виконання наказу. Перевіряють готовність формувань до дій, хід виконання запобіжних заходів. Готують матеріали для доповіді керівнику школи.	Отримавши сигнал «Збір керівного складу», керівний склад ЦЗ школи прибуває до вказаного місця (ПУ), де доповідає посадова особа з питань ЦЗ про готовність своїх підрозділів до дій за призначенням. Заслухавши інформацію Директора, дають свої пропозиції. Після наказу Директора організовують його виконання та доповідають через посадову особу з питань ЦЗ хід його виконання. Посадова особа з питань ЦЗ школи організовує:

Терміни	Навчальні питання	Обстановка, зміст інформації	Дії керівника протипожежного тренування	Дії помічників керівника тренування	Дії особового складу
			пожежею, віддає наказ на проведення запобіжних заходів. Повідомляє начальнику РУО про прийняте рішення		- оповіщення і збір керівного складу школи; - при отриманні інформації та заслуховуванні дає пропозиції директора для прийняття рішення, оформлює наказ; - організовує його виконання; - організовує чергування по школі; - бере участь в перевірці готовності формувань; - приймає доповіді про хід виконання наказу, доповідає директору школи, а далі за його вказівкою - до РУО. Командири формувань: - приводять у готовність особовий склад; - доповідають посадовій особі з питань ЦЗ про готовність; - ставлять завдання на проведення заходів. Класні керівники інструктують дітей щодо правил поведінки в разі

Терміни	Навчальні питання	Обстановка, зміст інформації	Дії керівника протипожежного тренування	Дії помічників керівника тренування	Дії особового складу
					виникнення даної НС.
13.00-13.20	2. Організація і виконання робіт при виникненні пожежі	**Ввідна №2.** О 13.00 класний керівник повідомив, що при переміщенні дітей в безпечне місце сталася пожежа в класі хімії. Пожежно-рятувальну службу оповіщено.	О 13.05 Директор школи дає вказівку : - черговому по школі на оповіщення про евакуацію; - командиру ланки пожежогасіння на гасіння пожежі; - голові евакогрупи на розгортання пункту збору та місце тимчасового розміщення персоналу школи(згідно плану евакуації). Доповідає в РУО про виконані заходи, пов’язані з пожежею.	Контролюють хід евакуації , роботу ланки пожежогасіння, ланки охорони громадського порядку. Окремо - чіткість роботи евакогрупи. Дають оцінку їх роботи. Узагальнюють і дають матеріали на розбір тренування і «Дня ЦЗ» проведених у школі	Отримавши сигнал про евакуацію, педагогічні працівники проводять евакуацію дітей (з застосуванням ВМП), доповідають члену евакогрупи з обліку про кількість виведених. посадова особа з питань ЦЗ налагоджує зв’язок з ДСНС, ставить завдання формуванням ЦЗ. Заступник з МТЗ відключає школу від електро- та газопостачання та готує розписку підрозділу ДСНС, що прибув; контролює вихід техперсоналу та доповідає про виконані заходи голові евакогрупи. Командир ланки пожежогасіння організовує локалізацію пожежі, зустріч пожежних підрозділів та доведення до них обстановки. Командир ланки охорони

Терміни	Навчальні питання	Обстановка, зміст інформації	Дії керівника протипожежного тренування	Дії помічників керівника тренування	Дії особового складу
					громадського порядку організовує безпечний вивід дітей, охорону місця шикування, отримує від члена евакогрупи з переміщення завдання на виставлення регулювальників. Санітарна ланка,за необхідністю, надає першу медичну допомогу постраждалим. Посадова особа з питань ЦЗ та начальник евакогрупи доповідають директору про виконані заходи та готовність до пересування.
13.20-13 .35	3. Підведення підсумків тренування і проведення «Дня ЦЗ», КОТ та протипожежного тренування				

Посадова особа з питань ЦЗ _____ _____
(Підпис) (ПІБ)

У К Р А Ї Н А

Харківська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів № ___
Харківської міської ради Харківської області

Н А К А З

10.04.201_ № ____

Про підсумки проведення
протипожежного тренування

Відповідно до річного плану школи ___ _____ 201_ р. було проведено протипожежне тренування. У підготовці і проведенні його взяли участь учні, педагогічний склад школи та технічний персонал.

У ході проведення протипожежного тренування були організовані виставки засобів пожежогасіння, індивідуальних засобів захисту, стенд щодо дій учнів під час пожежі, випущені стінні газети, проведені відкриті уроки у _____ класах. Юнаки 10 – 11 класів проводили тренування у виконанні нормативів, дівчата змагалися з медико-санітарної підготовки.

Особливий інтерес у учнів 2-3 класів викликали заняття, проведені учнями ___ класів _____ з використання індивідуальних засобів захисту (і т.п.).

На високому організаційному і методичному рівні пройшли заняття, підготовлені учителями _____.

Певну допомогу у підготовці уроків до протипожежного тренування надала виставка методичної літератури, яка була організована під керівництвом завідуючої бібліотекою _____.

Визнати задовільними підготовку і проведення тренування з евакуації і гасіння умовної пожежі на об’єкті.

Високу підготовленість показали формування ЦЗ, які готові діяти за ввідними.

З кращого боку проявила себе санітарна ланка, до складу якої увійшли _____.

Разом з тим виявилася низка недоліків. Так, у деяких класах не було комплектів індивідуальних засобів захисту, виготовлених силами учнів. Мало використовувалася наочна агітація, навчальна література, у зв'язку з неправильними діями співробітників, що виявилися заблокованими у приміщенні, необхідно провести додаткові заняття з усіма категоріями персоналу щодо правил поведінки при пожежі з прийняттям заліків.

Недостатньо проводилися практичні заняття з правил користування індивідуальними засобами захисту.

Н А К А З У Ю :

1. За високу готовність і організоване проведення протипожежного тренування оголосити подяку _____.

2. За активну участь у проведенні занять і показ індивідуальних засобів захисту оголосити подяку учням _____ класів:

_____;

_____.

У подальшому практикувати залучення учнів ____ класів до проведення уроків за тематикою протипожежного тренування.

3. Посадовій особі з питань ЦЗ _____ до ___ _____ 201_ р. розробити заходи з усунення виявлених недоліків під час підготовки та проведення протипожежного тренування, внести необхідні зміни до планів цивільного захисту школи.

Директор школи _____ _____

(Підпис) (ПІБ)

Журнал
обліку результатів протипожежних тренувань

Дата	Тема і місце проведення протипожежного тренування	Кількість учасників, що залучається під час проведення протипожежного тренування		Посередники (якщо призначалися)	Відмітка про виконання
		в цілому	по структурних підрозділах (назва підрозділу)		
1	2	3	4	5	7
Зауваження та пропозиції					

Загальна оцінка протипожежного тренування

_____

Керівник тренування _____ _____
(Підпис) (ПІБ)

Контролююча особа
(якщо призначалася) _____ _____
(Підпис) (ПІБ)

Примітка
1. Журнал нумерується і шнурується.
2 Індивідуальні оцінки працівників, що входять до складу формувань, заносяться до журналів обліку підготовки формувань цивільного захисту

Розділ ІІІ. Вимоги до планів евакуації

На об’єктах з постійним або тимчасовим перебуванням на них 100 і більше осіб або таких, що мають хоча б одне окреме приміщення із одночасним перебуванням 50 і більше осіб (далі - об’єкти з масовим перебуванням людей), у будинках та спорудах (крім житлових будинків), котрі мають два поверхи і більше, у разі одночасного перебування на поверсі більше 25 осіб, а для одноповерхових - більше 50 осіб, мають бути розроблені і вивішені на видимих місцях **плани (схеми) евакуації** людей на випадок пожежі.

На об’єктах з масовим перебуванням людей, які є навчальними (у тому числі дошкільними) закладами, закладами охорони здоров’я із стаціонаром, будинками для людей похилого віку та інвалідів, санаторіями і закладами відпочинку, розважальними, культурно-освітніми та видовищними закладами, критими спортивними будинками і спорудами, готелями, мотелями, кемпінгами, торговими підприємствами та іншими аналогічними за призначенням об'єктами з масовим перебуванням людей, **на доповнення до схематичного плану евакуації повинна бути розроблена** та затверджена керівником **інструкція**, що визначає дії персоналу щодо забезпечення безпечної та швидкої евакуації людей, за якою не рідше одного разу на півроку мають проводитися практичні тренування всіх задіяних працівників. Для об'єктів, у яких передбачається перебування людей уночі, інструкції повинні передбачати також дії у нічний час.

Важливість наявності правильно розроблених планів обумовлена тим, що саме з їх використанням пов'язана ефективність проведення практичних тренувань усіх задіяних в евакуації працівників.

На графічній частині плану поверху мають бути показані: сходові марші, ліфти і ліфтові холи, приміщення, балкони, зовнішні сходи, а також двері сходових маршів, ліфтових холів і двері, що розташовані на шляху евакуації. Креслення плану виконується в масштабі.

Основний шлях евакуації на плані вказується суцільною лінією, а запасний - пунктирною зеленого кольору. Ці лінії мають бути вдвічі товщими ліній плану поверху.

Основний шлях евакуації на поверсі вказується у напрямі не задимлюваних сходових маршів, а також сходів, що ведуть з цього поверху на перший поверх будівлі у вестибюль або безпосередньо назовні. Якщо два сходових марші рівноцінні по захищеності від диму і вогню, то основний шлях вказується до найближчих сходів.

На плані поверху за допомогою символів вказується місце розміщення:

- плану евакуації;
- ручних пожежних оповіщувачів;
- телефонів, з яких можна повідомити в пожежну охорону;
- вогнегасників;
- пожежних кранів;
- установок пожежогасіння.

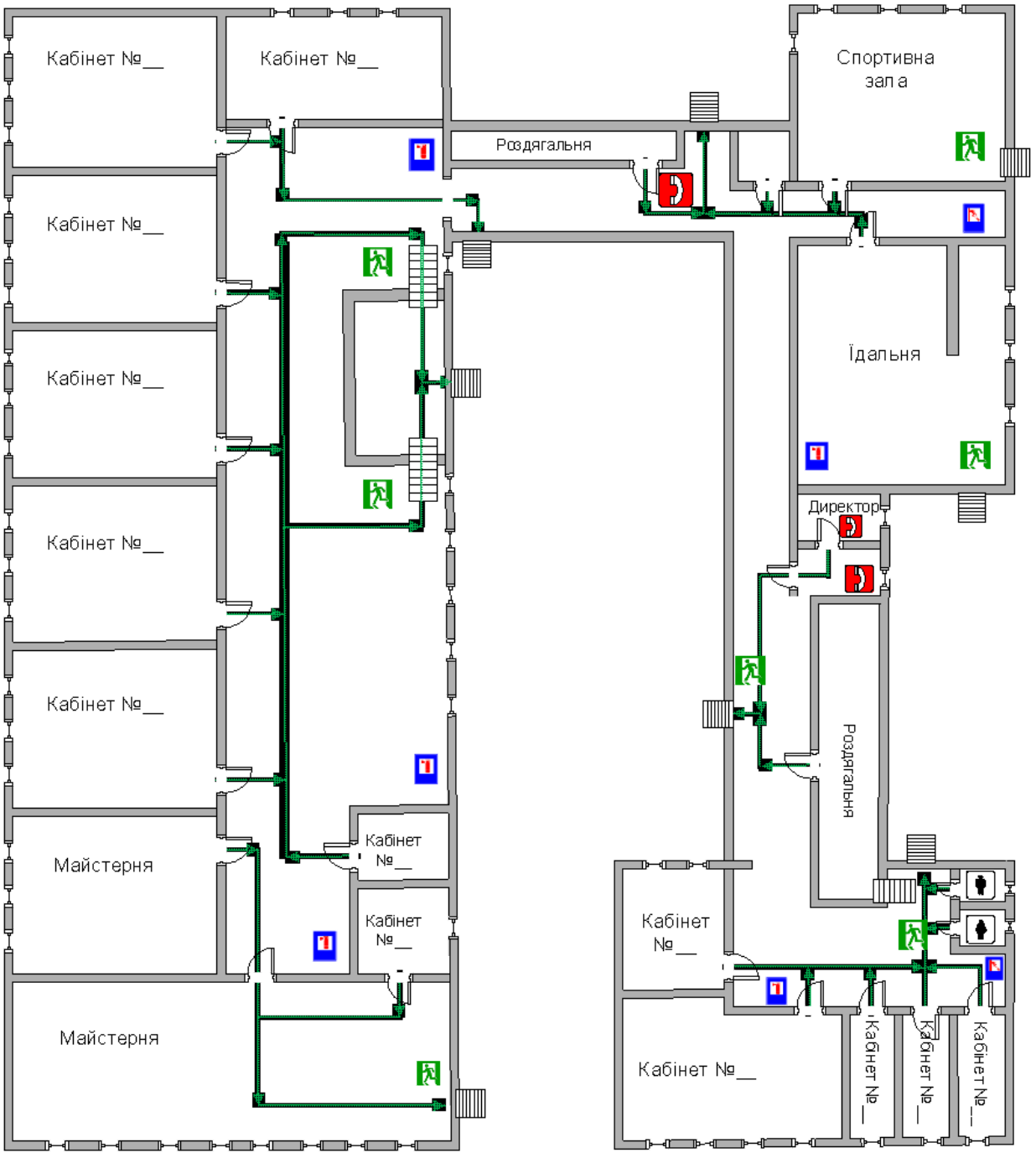
ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор Харківської загальноосвітньої
школи І-ІІІ ступенів № ___
Харківської міської ради Харківської області -

_____ _____
(Підпис) (ПІБ)
«____» _____ 201_ р.

СХЕМА ЕВАКУАЦІЇ

учнів та працівників Харківської загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів № ___ у разі надзвичайних ситуацій І поверх



Заступник директора школи № ___
з евакуації

_____ _____
(Підпис) (ПІБ)

Додаток до і плану евакуації

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор Харківської загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів № ___
Харківської міської ради Харківської області

_____ _____
(Підпис) (ПІБ)
«____» _____ 201_ р.

Інструкція
до плану евакуації, щодо забезпечення безпечної та швидкої евакуації людей які знаходяться на ___ поверсі при виявленні пожежі

В разі отримання сигналу про початок евакуації в зв'язку з виникнення пожежі або не чекаючи отримання такого сигналу в разі самостійного виявлення пожежі, загоряння або задимлення персонал ЗНЗ, ПТНЗ ДНЗ

ЗОБОВ'ЯЗАНИЙ:

1. Довести інформацію про необхідність евакуації з будівлі ЗНЗ, ПТНЗ ДНЗ до учасників навчально-виховного процесу інших працівників, які перебувають на поверсі.
2. Вимкнути електроживлення побутової, комп'ютерної та іншої офісної техніки, освітлення в кабінетах.
3. Підготувати дітей до евакуації (вдягнути дітей), взяти документи та речі. **Забороняється проводити евакуацію матеріальних цінностей одночасно з проведенням евакуації персоналу, учасників навчально-виховного процесу**.
4. Закрити відчинені віконні отвори.
5. Спокійно, без паніки покинути класи, кімнати, службові приміщення, закривши за собою двері.
6. Слідувати до найближчого евакуаційного виходу (сходової клітини).
7. В разі виявлення задимлення або інших випадків неможливості використовувати для евакуації сходову клітину безпечним шляхом добратись до іншої сходової клітини.
8. Не скупчуватись та без потреби не зупинятись на шляхах евакуації.
9. Не загромаджувати, не захаращувати та не блокувати шляхів евакуації.
10. В ході евакуації не залишатись на інших поверхах, виходити з будівлі назовні.
11. Для збору евакуйованих встановлений _____.
12. В разі наявності інформації про осіб, які залишились або могли залишитись у будівлі повідомити про це своїх безпосередніх керівників, керівника евакогрупи, керівний склад навчального закладу або посадову особу пожежного підрозділу, який прибув на гасіння пожежі.
13. В разі неможливості самостійно покинути приміщення:
- закрити двері у коридор, герметизувати їх за допомогою підручних засобів;
- відкрити вікна назовні для допуску у приміщення свіжого повітря;
- подавати сигнали про необхідність допомоги за допомогою телефонного зв'язку та голосом через відкриті вікна.

Заступник директора школи № ___
з евакуації _____ _____
(Підпис) (ПІБ)

Розділ IV. Пожежна безпека в навчальних закладах

1. Протипожежна профілактика

У перший день навчальної чверті проводять інструктаж з усіма дітьми та працівниками навчального закладу щодо процедури евакуації на випадок пожежі. Його повторюють раз на чверть чи півріччя, про що роблять відповідний запис у класному журналі. Варіанти евакуації можуть змінювати.

У приміщеннях і на території навчального закладу заборонено курити і розкидати запалені сірники, застосовувати в приміщеннях відкритий вогонь (паяльні лампи, факели тощо). Не дозволено розпалювати вогнища, спалювати сміття, відходи, пакувальні матеріали.

Належить постійно тримати робоче місце в чистоті. Використовувати пожежний інвентар та інструменти можна тільки за призначенням.

Не слід користуватися у приміщеннях електрокип'ятильниками, електрочайниками (крім спеціально відведених і обладнаних для цього місць), не залишати без нагляду ввімкнені в електромережу кондиціонери, комп'ютери, радіоприймачі тощо.

Черговим учням після закінчення уроків належить зачинити вікна, вимкнути освітлення, електроживлення приладів та обладнання (за винятком чергового освітлення та електрообладнання, яке, за вимогами технології, повинно працювати цілодобово).

Слід оглянути приміщення, переконатися, що немає порушень, які можуть призвести до пожежі, й тільки після цього замкнути двері. У разі виявлення порушень доповісти черговому вчителеві, класному керівникові, керівникові навчального закладу або працівникові, який його заміщує.

Кожен учасник навчально-виховного процесу, який виявив пожежу або її ознаки (задимлення, запах горілого чи тління, підвищення температури в приміщенні тощо), зобов'язаний:

- негайно повідомити про це за телефоном «101» у пожежну частину (слід чітко назвати адресу об'єкта, місце виникнення пожежі, що саме горить, а також своє прізвище);
- задіяти систему оповіщення людей про пожежу й під керівництвом дорослих розпочати евакуацію із будівлі в безпечне місце відповідно до плану евакуації.

Заборонено використовувати пожежний інвентар та обладнання для потреб, не пов'язаних із пожежогасінням.

2. Дії учнів та вчителів у разі пожежі в школі

Насамперед слід негайно повідомити про пожежу в пожежну охорону зачинити двері класу, де горить. Якщо через вікно побачите охоплене вогнем приміщення, не можна намагатися увійти в нього. Відчинені двері призведуть до раптового припливу повітря, що може призвести до поширення вогню з великою швидкістю.

Далі слід повідомити про пожежу дирекцію школи, вжити належних заходів щодо евакуації дітей та працівників із приміщення. Тут особливо важливо не панікувати. Евакуація проводиться з усіх приміщень будівлі навіть коли пожежу виявлено тільки в одному приміщенні.

Почувши сигнал тривоги, учні стають біля парт і за вказівкою вчителя залишають по одному класну кімнату, прямують до місця збору на шкільному подвір'ї, останнім іде вчитель із класним журналом. Належить зачинити двері класної кімнати й усі інші двері на шляху евакуації.

Діти з одного класу спускаються (по одному) сходами тільки з одного боку, залишаючи другий для інших класів, за винятком тих випадків, коли сходи дуже вузькі. Не можна обганяти один одного та штовхатися.

Усі, кого не було в школі під час сигналу тривоги, повинні негайно йти до місця збору й приєднатися до свого класу чи групи.

У разі потреби організовують пошуки людей, яких не виявили на місці збору.

Нікому не можна повертатися в приміщення, наприклад, по одяг чи книги, без дозволу працівників пожежної частини або директора школи.

На місці збору кожен клас чи група людей займають чітко визначене місце та перебувають там до певних вказівок із боку дирекції.

Місце збору повинне бути на шкільному подвір'ї на відстані від пожежі.

Серед евакуйованих, які зібралися, проводять перекличку (за класним журналом), аби з'ясувати, чи всі евакуювалися зі школи. Директор школи після сигналу тривоги йде до місця збору і там приймає рапорти від усіх підрозділів.

Для дітей із обмеженими можливостями та неврівноваженою психікою повинні бути заздалегідь передбачені спеціальні заходи з евакуації.

Під час евакуації належить заборонити розмови, щоб було добре чути розпорядження.

Вже до прибуття пожежної охорони слід знати, де саме, у якому приміщенні пожежа і чи всіх евакуювали. Повинен бути план евакуації зі школи. Начальника пожежного підрозділу, який прибув на місце події, зустрічають, маючи повну інформацію.

3. Дії учнів під час пожежі в навчальному закладі, коли поруч немає дорослої людини.

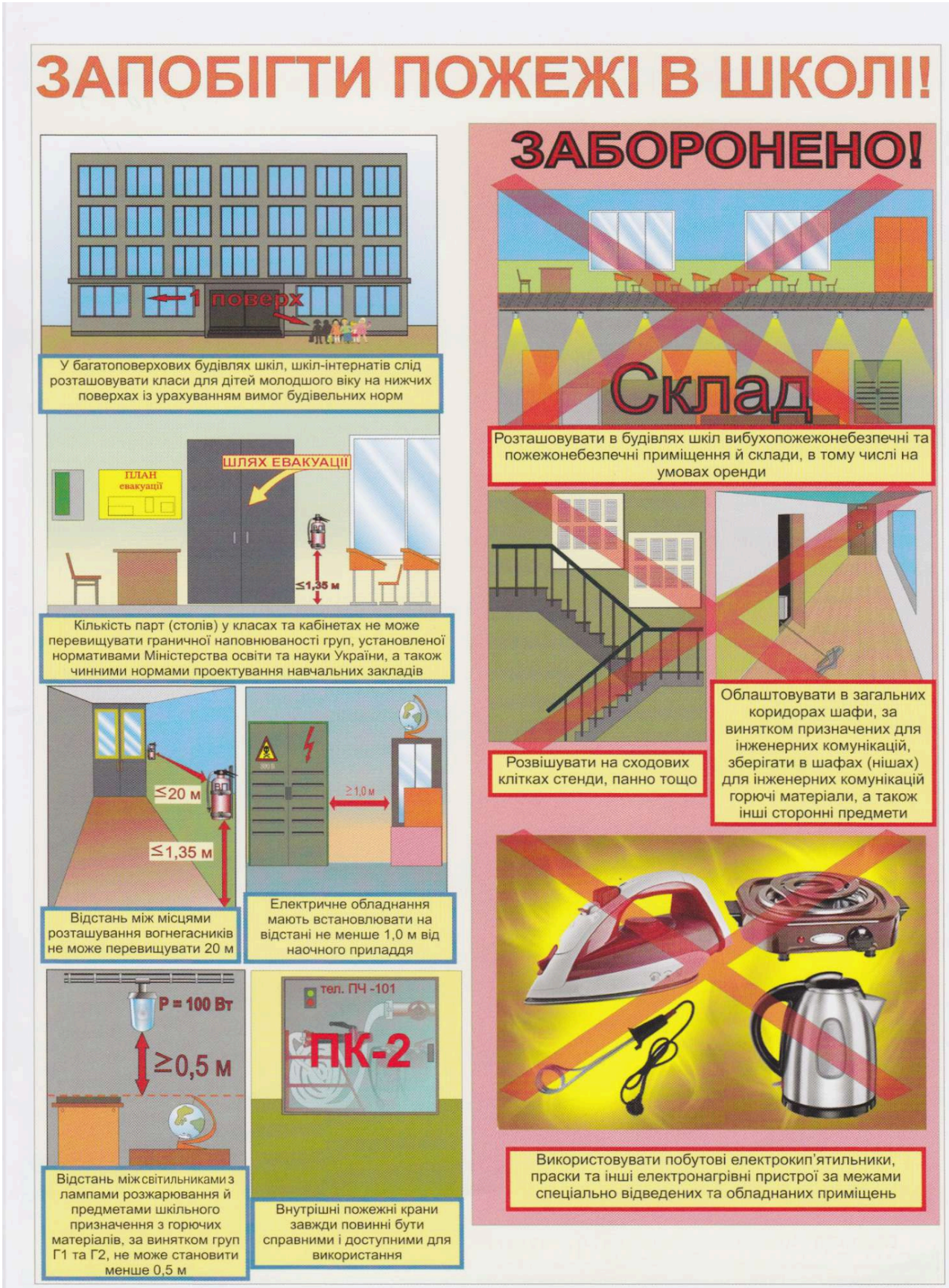
Пожежа у класі або приміщенні, в якому перебувають учні:

- якщо можеш вийти з класу через двері, рятуйся сам і допоможи іншим;
- якщо вихід перекрито вогнем, але поряд є зовнішня пожежна драбина, використовуй її;
- під час пожежі не можна ховатися в глухі кути, під парти, шафи, у коморі тощо;
- захищай органи дихання та затуляй щілини під дверима (ліпше вологими ганчірками);
- подавай сигнали рятувальникам.

Пожежа в коридорі:

- перш ніж визирнути в коридор, торкнися тильним боком долоні ручки вхідних дверей. Якщо вона гаряча, не відчиняй - там пожежа;
- якщо ручка дверей холодна, визирни в коридор. Коли там вогонь або багато диму, зачини двері;
- якщо диму небагато і він іде знизу, це означає, що пожежа - на нижніх поверхах. Не спускайся вниз, зайди в клас, зачини двері, чекай на допомогу рятувальників;
- якщо неможливо залишити приміщення, а в тебе є мобільний зв'язок, зателефонуй за номером «101», щоб повідомити про себе. Стояти слід у приміщенні з виходом до вікна;
- якщо пожежа сталася вище поверхом, спускайся вниз сходами, захистивши органи дихання.

Пожежна безпека навчальних закладів



Список використаної літератури

1. Кодекс цивільного захисту України.
2. ДСТУ 5058:2008
3. Наказ МВС України від 11.09.2014 № 934 «Про затвердження Порядку організації та проведення спеціальних об’єктових навчань і тренувань з питань цивільного захисту», зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 3 жовтня 2014 р. за № 1200/25977
4. Наказ МВС України від 30.12.2014 № 1417 «Про затвердження Правил пожежної безпеки в Україні», зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 05 березня 2015 р. за № 252/26697
5. Журнал НАДЗВИЧАЙНА СИТУАЦІЯ №1,2 2014 р.
6. Журнал ПОЖЕЖНА ТА ТЕХНОГЕННА БЕЗПЕКА №8 (11) 2014 р.
7. Журнал БЕЗПЕКА ЖИТТЖДІЯЛЬНОСТІ №5 2013 р.

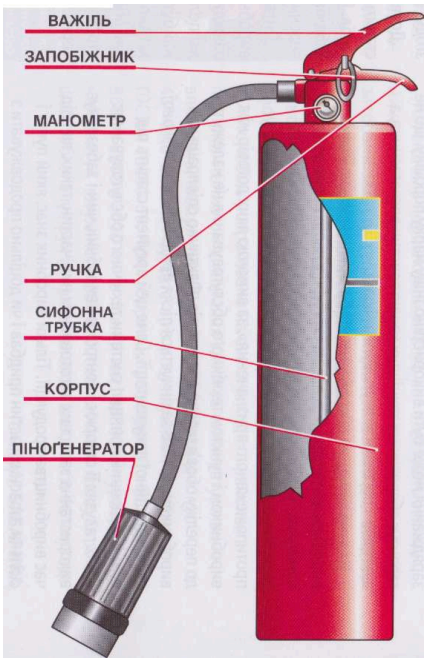
Додаток № 1

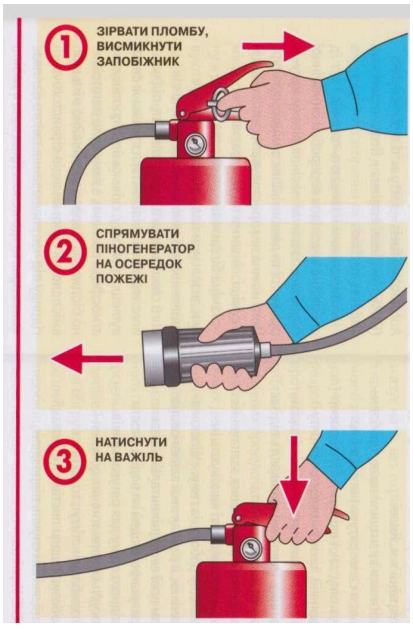
ВОГНЕГАСНИКИ

та порядок приведення їх у дію

ВОДОПІННІ
для гасіння пожеж класів А та В

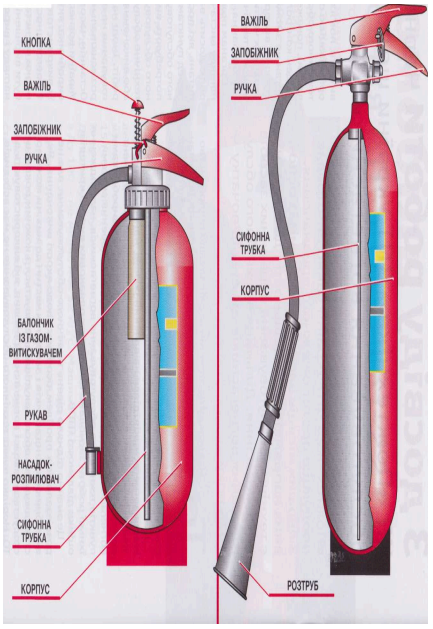
ВОГНЕГАСНИК ВВП-5(з)
(водопінний, закачний)





ПОРОШКОВІ
для гасіння пожеж класів А,В,С та (Е)

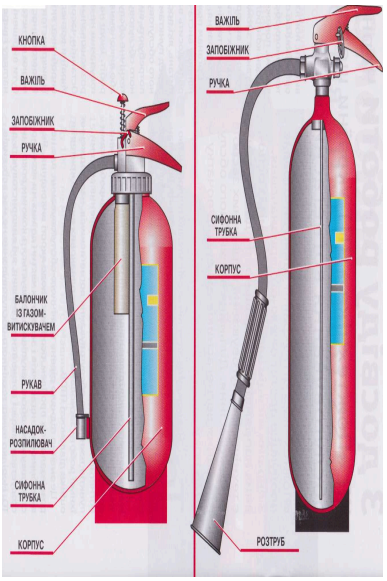
ВОГНЕГАСНИК ПОРОШКОВИЙ ВП-5Б





ВУГЛЕКИСЛОТНІ
для гасіння пожеж класів В та (Е)

ВОГНЕГАСНИК ВУГЛЕКИСЛОТНИЙ ВВК-5





КЛАСИ ПОЖЕЖ

Під час маркування на корпусі кожного вогнегасника позначають класи пожеж (у вигляді символів), для гасіння яких рекомендовано або не рекомендовано цей вогнегасник.



Додаток № 2

Обладнання пожежного щита

Для розміщення первинних засобів пожежогасіння у виробничих, складських, допоміжних приміщеннях, будинках, спорудах, а також на території підприємств повинні встановлюватися спеціальні пожежні щити (стенди).

Пожежні щити (стенди) повинні встановлюватись на території об'єкта площею більше **200 м²** з розрахунку один щит (стенд) на **5000 м²** захищуваної площі.

До комплекту засобів пожежогасіння, які розміщуються на **пожежному щиті**, входять: **вогнегасники** - 3 шт., **ящик з піском** - 1 шт., **покривало** з негорючого теплоізоляційного матеріалу або повсті розміром 2 х 2 м - 1 шт., **гаки** - 3 шт., **лопати** - 2 шт., **ломи** - 2 шт., **сокири** - 2 шт.

На пожежних щитах (стендах) повинні розміщуватися ті первинні засоби гасіння пожежі, які можуть застосовуватися в даному приміщенні, споруді, установці.

Пожежні щити (стенди) та засоби пожежогасіння повинні бути пофарбовані у відповідні кольори згідно з ГОСТ 12.4.026-76 «ССБТ. Цвета сигнальные и знаки безопасности».

Склади пиломатеріалів, тари та волокнистих матеріалів потрібно забезпечувати необхідною (понаднормовою) кількістю пожежних щитів з набором первинних засобів пожежогасіння згідно з місцевими умовами.

На пожежних щитах (стендах) необхідно вказувати їх порядкові номери та номер телефону для виклику пожежно-рятувальних підрозділів.

Порядковий номер пожежного щита вказують після літерного індексу «ПЩ».

Пожежні щити (стенди) повинні забезпечувати:

- захист вогнегасників від потрапляння прямих сонячних променів, а також захист знімних комплектуючих виробів від використання не за призначенням (для щитів та стендів, установлюваних поза приміщеннями);
- зручність та оперативність зняття (витягання) закріплених на щиті (стенді) комплектуючих виробів.



Додаток № 3

Куточок з пожежної безпеки

Мета куточка з пожежної безпеки - засобами наочної пропаганди довести до працівників підприємств, установ чи організацій, навчальних та виховних закладів основи знань щодо запобігання пожежам, а в разі виникнення їх - гасіння у початковій стадії.

Передусім потрібно опрацювати план розташування на ньому матеріалів запобіжного характеру (зазвичай плакатів), об'єднавши в одну групу, і таких (переважно плакатів), які пояснюють правила дій у разі пожежі, та з описом первинних засобів пожежогасіння й правил використання їх у разі займання. Доцільно розмістити і план евакуації на випадок лиха.

Бажано облаштувати куточок у людних місцях (коридор, хол, вестибюль), біля приміщень, де приймають громадян на роботу (відділ кадрів) тощо.

Якщо в будівлі кілька поверхів, слід передбачити куточок із пожежної безпеки на кожному з них. Можна назвати його просто **«Куточок з пожежної безпеки»**, або, щоб впадало в очі, - **«Увага, пожежа!»** чи **«Обережно, вогонь!»**. Не потрібно вивішувати значні за обсягом інструкції. їхнє місце - в цехах, на робочих місцях, де конкретні поради знадобляться. А ось прізвища членів добровільної пожежної дружини і порядок виклику їх будуть не зайвими.

Візьміть дошку з м'яким покриттям і приколіть в центрі план евакуації.

З обох боків розмістіть поради, як поводитися на пожежі або разі виявлення джерела займання. Посібники з такою інформацією можна придбати в будь-якій книгарні. Вибирати треба ті, що демонструють, як саме користуватися вогнегасником, як уберегтися від чадного газу, як поводитися до прибуття пожежно-рятувалъного підрозділу. Коли поширюватиметься вогонь, читати тексти буде ніколи, а от яскраві малюнки допоможуть швидко зорієнтуватися. Крім цих плакатів, треба також розмістити на стенді попереджувальні зображення, що нагадуватимуть про заборону користування побутовими електроприладами в кабінетах, вставляти у розетки прилади, що не відповідають вольтажу, виготовляти саморобні перехідники тощо. Адже найчастіше причиною пожежі на підприємствах та в установах є людський чинник.

Подекуди такі куточки облаштовують біля пожежних кран-комплектів, у місцях розташування вогнегасників, приладів пожежної сигналізації й виклику пожежної допомоги. З цим можна погодитися. Головне, щоб не в глухому закутку коридору, на сходах шляхів евакуації чи в безлюдних місцях.

Матеріали куточка належить періодично оновлювати. Наприклад, доцільно навести новий ДСТУ ISO 6309:2007 «Протипожежний захист. Знаки безпеки. Форма і колір», у якому замінено багато пунктів та знаків, згідно з ГОСТом 12.4.026-76 «ССБТ. Цвета сигнальные и знаки безопасности».

Ясна річ, такий куточок повинен «працювати». Тобто з його матеріалами бажано ознайомити школярів, насамперед членів ДЮП, ДПТ, студентів, працівників установи чи виробництва. Трапляється, що в куточку поміщають фото з місця пожежі, загиблих, наслідків біди тощо. Тут потрібне відчуття міри,

не треба лякати присутніх, хоча документальні кадри посилюють вплив на оточення.

Іноді на стенді можна побачити фото кращих членів ДПД, ДЮП (в школах), добровільного пожежного товариства. Такий підбір матеріалів можна оцінити позитивно.

За утриманням куточка слід постійно стежити. Це бажано доручити одному із членів ДПД (ДЮП).



Додаток № 4

Порядок дій у разі пожежі

1. У разі виявлення ознак пожежі (горіння) кожний громадянин зобов'язаний:

- негайно повідомити про це за телефоном **101**. При цьому необхідно назвати місцезнаходження об'єкта, вказати кількість поверхів будинку, місце виникнення пожежі, обстановку на пожежі, наявність людей, а також повідомити своє прізвище;

- вжити (за можливості) заходів щодо евакуювання людей, гасіння (локалізації) пожежі первинними засобами пожежогасіння та збереження матеріальних цінностей;

- якщо пожежа виникла на підприємстві, повідомити про неї керівника чи відповідну компетентну посадову особу та (або) чергового на об'єкті;

- у разі необхідності викликати інші аварійно-рятувальні служби.

2. Посадова особа об'єкта, що прибула на місце пожежі, зобов'язана:

- перевірити, чи викликана Оперативно-рятувальна служба цивільного захисту (продублювати повідомлення), довести подію до відома власника підприємства;

- у разі загрози життю людей негайно організувати їх рятування (евакуацію), використовуючи для цього наявні сили й засоби;

- видалити за межі небезпечної зони всіх працівників, не пов'язаних з ліквідуванням пожежі;

- припинити роботи в будинку (якщо це допускається технологічним процесом виробництва), крім робіт, пов'язаних із заходами щодо ліквідування пожежі;

- здійснити в разі необхідності відключення електроенергії (за винятком систем протипожежного захисту), зупинення транспортуючих пристроїв, агрегатів, апаратів, перекриття сировинних, газових, парових та водяних комунікацій, зупинення систем вентиляції в аварійному та суміжних з ним приміщеннях (за винятком пристроїв протидимового захисту) та здійснити інші заходи, що сприяють запобіганню розвитку пожежі та задимленню будинку;

- перевірити включення оповіщення людей про пожежу, установок пожежогасіння, протидимового захисту;

- організувати зустріч підрозділів Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту, надати їм допомогу у виборі найкоротшого шляху для під'їзду до осередку пожежі та в установці техніки на зовнішні джерела водопостачання;

- одночасно з гасінням пожежі організувати евакуацію і захист матеріальних цінностей;

- забезпечити дотримання безпеки праці працівниками, які беруть участь у гасінні пожежі.

3. З прибуттям на пожежу пожежно-рятувальних підрозділів повинен бути забезпечений безперешкодний доступ їх на територію об'єкта, за винятком випадків, коли чинним законодавством встановлений особливий порядок допуску.

4. Після прибуття пожежно-рятувальних підрозділів адміністрація та інженерно-технічний персонал підприємства, будинку чи споруди зобов'язані брати участь у консультуванні керівника гасіння пожежі з приводу

конструктивних і технологічних особливостей об’єкта, де виникла пожежа, прилеглих будівель та пристроїв, організувати залучення сил та засобів об’єкта до вжиття необхідних заходів, пов’язаних із ліквідацією пожежі та попередженням її поширенню.

Додаток № 5

Під час проведення новорічних та різдвяних свят:

- ялинка повинна встановлюватися на стійкій основі;

- за відсутності в приміщенні електричного освітлення або його відключення святкування новорічної ялинки повинно проводитися тільки протягом світлового дня;

- ялинку не слід встановлювати в проходах, біля виходів, на шляхах евакуації;

- гірлянди та інші прикраси, які підключаються до електромережі, промислового виробництва застосовуються за умови наявності паспорта або сертифіката відповідності;

- підключення гірлянд до мережі повинно виконуватися тільки за допомогою штепсельних з'єднань;

- у разі виявлення несправності в ілюмінації вона повинна бути терміново вимкнена;

- забороняється застосовувати для прикрашання ялинки свічки.

Додаток № 5

Основні вимоги пожежної безпеки до закладів, установ, організацій освіти і науки

1. Розміщення дітей у будинках дитячих дошкільних закладів слід здійснювати з таким розрахунком, щоб молодші за віком діти розташовувалися на нижчих поверхах.

2. У приміщеннях, пов’язаних з перебуванням дітей, килими, паласи, килимові доріжки та інші покриття необхідно прикріплювати до підлоги.

3. У дитячих закладах з цілодобовим режимом роботи, на літніх дитячих дачах повинно бути встановлене чергування обслуговуючого персоналу в нічний час. Приміщення для розміщення чергових має бути забезпечене телефонним зв’язком. Черговий повинен бути забезпечений фільтрувальними пристроями для саморятування під час пожежі з розрахунку на максимальну кількість дітей та окремо для обслуговуючого персоналу, комплектом ключів від дверей евакуаційних виходів, ручним електричним ліхтарем, знати кількість дітей, які залишаються на ніч, місця їх розміщення й повідомляти ці відомості телефоном у найближчий пожежно-рятувальний підрозділ.

4. У будинках, приміщеннях навчальних закладів забороняються:

здавання в оренду навчальних приміщень (пов’язаних з навчальним процесом), навчально-виховних, спальних корпусів, будинків для використання їх як складських або виробничих приміщень категорій А, Б та В;

розміщення людей у приміщеннях, а також на поверхах (у будинках), не забезпечених двома евакуаційними виходами;

розміщення, зберігання бензину, гасу та інших ЛЗР та ГР, балонів з киснем та іншими газами;

проведення вогневих (у тому числі зварювальних) та інших пожежонебезпечних робіт за наявності у приміщеннях людей;

використання електроплиток, кип'ятильників, електрочайників, прасок, за винятком спеціально обладнаних приміщень;

застосування для освітлення свічок, гасових ламп і ліхтарів.

5. У навчальних класах та кабінетах слід розміщувати лише необхідні для забезпечення навчально-виховного процесу (навчальних та позаурочних занять) меблі, прилади, моделі, речі, приладдя, які повинні зберігатися у шафах, на стелажах або на стаціонарно встановлених стояках.

Після закінчення занять усі пожежовибухонебезпечні речовини та матеріали повинні бути прибрані з навчальних класів, кабінетів, майстерень у спеціально виділені і обладнані приміщення.

6. У багатоповерхових будинках шкіл, шкіл-інтернатів класи для дітей молодшого віку слід розміщувати на нижніх поверхах з урахуванням вимог ДБН В.2.2-3-97 «Будинки та споруди навчальних закладів».

7. У лабораторіях, де застосовуються ЛЗР, ГР та гази, необхідно передбачати централізоване їх постачання й роздавання їх на робочі місця із застосуванням закритої безпечної тари.

На робочих місцях кількість цих речовин не повинна перевищувати змінну потребу. Змінна кількість ЛЗР та ГР повинна зберігатися в металевих ящиках або шафах, які захищаються автономними системами пожежогасіння.

Усі роботи, пов'язані з можливістю виділення токсичних або пожежовибухонебезпечних парів та газів, повинні проводитися лише у витяжних шафах, коли працює вентиляція.

Користуватися витяжними шафами з розбитим склом або несправною вентиляцією, а також якщо в них є речовини, матеріали та устаткування, що не мають відношення до виконуваних операцій, забороняється.

Витяжні шафи, в яких проводяться такі роботи, повинні мати верхні та нижні відсмоктувачі, а також бортики, котрі запобігають стіканню рідини на підлогу.

Відпрацьовані ЛЗР та ГР слід збирати у спеціальну герметичну тару, яку наприкінці робочого дня видаляють з приміщення для регенерації або утилізації.

Посудини, в яких проводилися роботи з ЛЗР та ГР, після закінчення досліджень повинні негайно промиватися пожежобезпечними розчинами.

Після закінчення роботи у фотолабораторіях, приміщеннях із рентгенівськими установками проявлені плівки треба здавати на зберігання до архіву. У невеликих кількостях (не більше 10 кг) дозволяється їх зберігання у вогнетривкій шафі на робочому місці.

Проведення робіт на дослідних установках, де застосовуються пожежовибухонебезпечні речовини і матеріали, допускається лише після прийняття їх в експлуатацію спеціальною комісією, призначеною наказом по установі. Комісія повинна підготувати висновок (акт) про можливість використання таких установок у даному приміщенні.

8. Співробітники навчальних закладів та наукових установ зобов’язані знати пожежну небезпеку застосовуваних хімічних речовин і матеріалів, засоби їх гасіння та дотримуватися заходів безпеки під час роботи з ними.